

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

1688—1721

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ

ΥΠΟ
ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ
(Δικηγόρου)

πρὸς ὄφελος τῆς ἐν Χάσκειοῦ Φιλοπτώχου
καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος
ὁ

“ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ,”

Ἐγκωμιαζόμενον Δικαίου, εὐφραν-
θήσονται λαοί, ἀθανασία γάρ ἐστιν ἡ
μνήμη αὐτοῦ, ὅτι καὶ παρὰ Θεῷ γινώ-
σκεται καὶ παρὰ ἀνθρώποις.

(Σοφὸς Σολομὼν)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ

ριωτοβούλου, Ἀναστασιάδου καὶ Σας.

1912

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

1688—1721

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ

ΚΑΙ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΗ

ΥΠΟ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

(Δικηγόρου)

πρὸς ὄφελος τῆς ἐν Χάσκειοϋ Φιλοπτώχου
καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος

ὁ

“ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ,,

Ἐγκωμιαζομένου Δικαίου, εὐφραν-
θήσονται λαοί, ἀθανασία γάρ ἐστιν ἡ
μνήμη αὐτοῦ, ὅτι καὶ παρὰ Θεῶν γινώ-
σκεται καὶ παρὰ ἀνθρώποις.

(Σοφὸς Σολομών)

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ

Ἀριστοβούλου, Ἀναστασιάδου καὶ Σας.

1912

SORESSO.

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Γ΄

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΧΟΝΤΕΣ ὑπ' ὄψει τὴν μεγίστην ψυχικὴν ὠφέλειαν, ἣν παντὶ τῷ Χριστιανῷ παρέχομεν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ διαφόρων σεβαστῶν ἀνδρῶν προτραπέντες, προέβημεν εἰς τὴν δημοσίευσιν τῶν διασωθεισῶν καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου ἐρανισθεισῶν πληροφοριῶν ὡς καὶ τῶν διὰ ζώσης φωνῆς διατηρηθεισῶν παραδόσεων περὶ τοῦ βίου τῆς ἐν Χάσκειοι Ὀσιομάρτυρος Ἀργυρῆς, ἥς τὸ ἱερὸν σκῆνος εὕρηται αὐτόθι ἐντὸς Λάρινακος.

Τοῦ παρόντος πονήματος αἱ πρῶται λέξεις ἐγράφησαν κατὰ τὸ 1907, ὅτε ἐφοιτῶμεν εἰς τὴν κατὰ Φανάριον Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν, ἀφιερῶντες τὰς ὀλίγας στιγμὰς τοῦ μαθητικοῦ ἡμῶν βίου εἰς τὸ γράφειν ἱστορικὰς περιγραφὰς τῆς πατρίδος μου Χάσκειοι, τὴν δὲ δημοσίευσιν αὐτῶν ἐκώλυσαν ἔκτοτε ἔνθεν μὲν ἡ ἀτέλεια αὐτῶν, ἔνθεν δὲ ἕτεροι λόγοι, ἀνεξάρτητοι τῆς ἐμῆς θελήσεως, καὶ χαίρομεν διὰ τοῦτο, διότι, καίπερ καθ' ἑαυτὸ ἴσως ἀτελές, ὅπωςδῆποτε νῦν τελειότερον κατέστη, ἀπορροφήσαν τὰς κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα μελέτας ἡμῶν καὶ ἐρεῦνας.

Δύω κυρίως εἰσὶ τὰ αἷτια τὰ ὠθήσαντα ἡμᾶς εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ παρόντος ἱερησκευτικοῦ ἀναγνώσματος: ἢ τε παντελὴς ἔλλειψις εἰδικῆς ἱστοριογραφίας τοῦ βίου τῆς Ὁσιομάρτυρος Ἀργυρῆς καὶ ὁ φόβος ἵνα μὴ πᾶσα παράδοσις ἱστορικὴ περὶ τοῦ βίου αὐτῆς σὺν τῷ χρόνῳ ἀπόλλυται, ὡς δυστυχῶς ἀπωλέσθησαν τόσαι ἄλλαι ἐπιγραφαὶ μετ' ἄλλων κειμηλίων, εὗρισκομένων ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας.

Τὸ ὅλον ἔργον ἐβασίσσαμεν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ τῆς τοῦ Βύζαντος πόλεως Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου Α' γραφέντων, καὶ ἄλλων αὐθεντικῶν πηγῶν ἐπὶ μεμβράνης, καὶ δημοσιευθέντων ἔργων ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου ἐν μεσαιωνικαῖς ἐρεύναις κ. Μ. Γεδεών, τὰ ὅποια δυστυχῶς μέχρι τοῦδε ἔκειντο εἰς τὰς τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης προθήκας νεκρὰ καὶ ὅλως ἄγνωστα παντὶ τῷ Χριστιανῷ καὶ δὴ — τὸ καὶ λυπηρότερον — τοῖς ἀμέσως ἐνδιαφερομένοις Πικριδιεῖς. Οὐδεὶς ἠθέλησε καὶ ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἀναγνώσῃ τὸν βίον τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς, καὶ ἐκδώσῃ αὐτόν, γενόμενος οὕτως αἷτιος ἠθικῆς ἀφ' ἐνὸς καὶ ὑλικῆς ἀφ' ἑτέρου ὠφελείας, πορίζων πόρον ἀρκούντως καλὸν εἰς τὴν ἐνορίαν.

Μὴ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπιμηκύνω τὸν λόγον, παροδικῶς θὰ ἀναφέρω, χάριν τῆς ἱστορίας, ὅτι κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1910, ἐπωφελούμενος τοῦ εἰς συν-

τάκτην διορισμοῦ μου εἰς τὴν ἀξιότιμον ἐφημερίδα ὁ «Ἀγών», ἐπεχείρησα νὰ δημοσιεύσω εἰς τὰς στήλας αὐτῆς τὸν βίον τῆς Ἀγίας, ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐπελθοῦσα ἢ ὑπὸ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως παῦσαι τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος, ἀνέβαλε τὴν πρωτοβουλίαν μου ταύτην.

Ἐκτοτε δυστυχῶς οὐδὲν περὶ τοῦ βίου ταύτης ἠκούσθη, οὐδεμία δὲ κίνησις καὶ δραῖσις παρατηρήθη. Ἡ ἔλλειψις ἐνὸς τοιοῦτου ἔργου ἐξημίου κατὰ πολλὰ τὴν κοινότητά μας καὶ δὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῆς Ἀγίας, ἥτοι τὴν 30 Ἀπριλίου.

Νῦν δὲ ἐκλεγείς ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τὴν 15 Ἰανουαρίου τοῦ 1912 ἔτους Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς ἐν Χάσκιοϊ Φιλοπτώχου καὶ Φιλοκάλου Ἀδελφότητος ὁ «Ἅγιος Νικόλαος», ἔλαβον ἐκ νέου ἀφορμὴν ὅπως τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν ἐπανορθώσω, δωρήσας τὸ πόνημα τοῦτο εἰς τὴν Ἀδελφότητα, ἧς τὸ Προεδρεῖον ἐν ἀποφάσει τῆς 21 Φεβρουαρίου, ὑπ' ἀριθμ. Πρακτ. ΙΘ', ἀνέλαβε τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσκοποῦμεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τὰ «Πικριδιωτικὰ» νὰ περιγράψωμεν ὁλόκληρον τὸ Χάσκιοϊ (τὸ Πικρίδιον) ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ τοπογραφικὴν ἔποψιν μετὰ τοῦ βίου τῆς Ἀγίας Ἀργυρῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἴχομεν τὸν πρὸς τοῦτο καιρόν, λόγῳ τοῦ ὀλιγοχρόνου μέχρι τῆς ἐορτῆς, ἀνεβάλομεν τοῦτο, ἀρκεσθέντες πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν ἔκδοσιν μόνον τοῦ βίου μετὰ τινων σημειώσεων.

περὶ τοῦ Χάσκιοι, ὑποσχόμενοι ὅμως ὅτι προσεχῶς θέλομεν ἐκδόσει καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπου θὰ ἀναφέρωμεν πολλὰ περὶ τοῦ Χάσκιοι, τῶν ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν μνημείων καὶ ἐπιγραφῶν, τῶν κατὰ καιροὺς ταφέντων Ὁρθοδόξων Μεγιστάνων, Πρωθυπουργῶν, Ὑπουργῶν, Σέρβων Ἡγεμόνων, Πατριαρχῶν, Ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπου καὶ ὁ τάφος τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς.

Καταλήγων, ὀφείλω ἐκ χρέους, νὰ ὁμολογήσω χάριν καὶ εὐεργεσίαν πρὸς τὸν ρέκτην καὶ ἀκάματον Πατριάρχην, τὸν ἀπὸ ἐτῶν ἐπαξίως διευθύνοντα τοὺς οἴκας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Σκάφους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἀληθῆ πατέρα τοῦ ἔθνους, Κύριον Κύριον Ἰωακεὶμ τὸν Γ', ὅστις ἀνέλαβε σὺν πολλοῖς νὰ διευθετήσῃ τὰ πάντα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καταστήσας τὴν ἄλλοτε ἀπρόσιτον Βιβλιοθήκην προσιτὴν νῦν καὶ πλουσίαν, μεταβαλὼν αὐτὴν εἰς ἀληθὲς ἐντρύφημα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις.

Ἡ ὑπὲρ τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Μουσείου δρᾶσις τοῦ ἀνδρὸς τούτου τυγχάνει ἀναμφισβήτητος. Τὸ ὅπωςδῆποτε τέλειον τῆς Βιβλιοθήκης τῶν Πατριαρχείων, ἡ διατήρησις ἀκριβοῦς καταλόγου πάντων τῶν ἐν αὐτῇ βιβλίων καὶ χειρογράφων, ὀφείλονται πρὸς παντὸς εἰς τὸ φιλόμουσον καὶ φιλιστορικὸν προσὸν Ἰωακεὶμ τοῦ Γ'.

Τελευτῶντες δέ, καθῆκον ἀπαραίτητον ἡγούμε-

θα, ἵνα δημοσίᾳ ἐκφράσωμεν τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς πάντας τοὺς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καὶ δὴ πρὸς τὸν Μέγ. Βιβλιοθηκᾶριον Κωδικογράφον κ. Ἰωακείμ, τὸν Θεοφιλέστατον Σταυροπόλεως, τέως Ἀρχαιοφύλακα τῶν Πατριαρχείων, κ. Χρ. Κνήτην, τὸν ἀκάματον Βιβλιοθηκᾶριον τοῦ Ἑλλ. Φιλολογικοῦ Συλλόγου κ. Κ. Κριτικίδην, τὸν δεξιὸν ἱεροψάλτην τῆς κατὰ Χάσκιοι ἱερᾶς Ἐκκλησίας κ. Β. Γεωργιάδην, τὸν διασώσαντα μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἀγίας, ἣν πάνυ προθύμως μᾶς ἔδωκε, καὶ ἐν γένει πάντα, ὅστις εὐμενῶς ἀπεδέξατο τὴν παροχὴν οἵασδήποτε πληροφορίας.

Ἀνομολογοῦντες τὴν ἀτέλειαν τοῦ ἔργου ἡμῶν, καθ' ὅσον οὐδὲν τέλειον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐπικαλούμεθα τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Κοινοῦ, καὶ εὐχόμεθα, ἵνα ἕτερος εὐπορῶν χρόνου συμπληρώσῃ τὴν ἀτέλειαν ταύτην, μὴ κατακρίνων αὐστηρῶς αὐτήν, ἐνθυμούμενος ὅτι τοῦ καθήκοντος ἢ ἐκπλήρωσις εἶναι παντὸς δυναμένου ἴδιον καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς προθυμίας αὐτοῦ.

Ἐγγραφον ἐν Χάσκιοι, τὴν 1 Μαρτίου 1912.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΤΕΦ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

(Δικηγόρος)

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας.

Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δειχθεῖσα,
πολύαθλε, ὥσπερ ἄδάμας στερρός, Χριστοῦ Μάρτυς ἔνδοξε,
ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα, ἔρωτά τε
καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον· δι' ὃ σε, Ἀργυρῇ, αὐτὸς
ἀξίως ἐδόξασε.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ^{*} ΤΗΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Εἰς τὸν Ἑσπερινόν.

Ἦχος Δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.

Γυναικείῳ μὲν σώματι, ἀνδρικῷ δὲ φρονήματι, ἀνδρικὰ διήνυσας ἀγωνίσματα, ἀνδρῶν ἐν μέσῳ οἰκήσασα καὶ πάθη νεκρώσασα ἐν ζοφώδει τῇ εἰρικτῇ καὶ τυράννους αἰσχύναςα καρτερία σου, Ἀργυρῇ, ταῖς φρικταῖς σου δὲ βασάνοις τὸν μολύναι σε ζητοῦντα δεινὸν ἐχθρόν σου κατήσχυνας.

Τοῦ ἐχθροῦ μηχανήματα ὡς ἀράχνας διέλυσας, Ἀργυρῇ πανθαύμαστε, καὶ ἀνίσχυρον αὐτοῦ τὸ κράτος ὑπέδειξας, δυνάμει τοῦ πνεύματος καὶ ἀμόλυντον αἰεὶ σεαυτὴν διετήρησας· διὰ τοῦτό σε εἰς θαλάμους φωτὸς τοῦ ἀνεσπέρου, κατηξίωσεν ὁ Κτίστης καὶ στέφει θείῳ ἐκόσμησε.

* Ἡ Ἀκολουθία δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ Μηνολογίῳ καὶ διὰ τοῦτο ἠναγκασθῆμεν νὰ τὴν περιλάβωμεν ἐνταῦθα. Μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν οἱ ψάλται ἔψαλλον ἀπὸ χειρογράφου.

Τυραννῶν σε ὁ Τύραννος, Ἀργυρῇ, κατηνάγκαζε τὸν Χριστὸν ἀρνήσασθαι, τὴν ζωὴν ἡμῶν, ἀλλὰ σὺ ὄντως κατέπτυξας βασάνους τοῦ σώματος, καὶ ἀπήλαυσας, σεμνή, εὐφροσύνην οὐράνιον· ὅθεν ἅπαντες μετὰ πόθου τιμῶντες προσκυνοῦμεν τὸ πολύαθλόν σου σκῆνος καὶ τὸν Σωτῆρα δοξάζομεν.

Καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος στρεβλουμένη, θεόσοφε, καὶ τὸν σάλον ἅπαντα ὑπομένουσα, δεινῶν βασάνων καὶ θλίψεων, εἰρκτῶν καὶ κακώσεων, οὐκ ἡρνήθης τὸν Χριστόν, ἀλλ' αὐτὸν ἀνεκήρυξας Θεὸν δίκαιον· ὅθεν Μάρτυς ἡξίωσαι τῆς ἄνω βασιλείας καὶ τοῦ κάλλους, ἔνθα τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον.

Δόξα : Ἦχος β'.

Τῶν αἱμάτων σου, τοῖς ρείθροις, Ἀργυρῇ ἀξιάγαστε, διηνεκῶς ἐργάζη, ἀσεβείας μὲν ποντισμόν, τῆς δὲ εὐσεβείας ἀρδεύεις τὰς ἀρούρας, αὐξάνουσα ἐν αὐταῖς τὸν στάχυν τῆς πίστεως, διὰ τοῦτο παραδόξως καὶ μετὰ θάνατον ὤφθης, διὰ τοῦ ἀθλητικωτάτου σου σκῆνους, νεφέλη πηγάζουσα ὄμβρους τῶν ἱαμάτων· πρέσβευε τοίνυν τῷ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντι Σωτῆρι Θεῷ, καὶ ἡμᾶς κατὰ τῶν τῆς πίστεως ἐχθρῶν ἐνισχύσαι καὶ ζωρήσασθαι πᾶσι τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν : Τὸ τῆς ἐορτῆς.

Εἵσοδος : Φῶς ἱλαρόν. — Ἀναγνώσματα : Ζήτει Ἀπριλίου 23.

Εἰς τὴν Λετὴν ἰδιόμελα.

Ἦχος Α'.

Σοφίας τῆς ἄνωθεν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ἐμφορουμένη πλουσίως, ἡ ἔμφρων καὶ ἐκλεκτὴ ἀθληφόρος Ἀρ-

γυρῇ, κατήσχυεν ἄρδην τυραννούντων τὰ φρυάγματα, ἀσέλγειαν κτηνώδη, θωπείαν τὴν ἄμετρον καὶ μιαρὰς αὐτῶν ὑποσχέσεις· καὶ ἀθλητικῶς τούτους εἰς τέλος κατέβαλε, ρητορεύουσα θεῖα διδάγματα. Καὶ νῦν ἐν οὐρανοῖς ταῖς ἀθληφόροις συγχορεύουσα, πρέσβευε, Ἀργυρῇ, τῷ Σωτῆρι καὶ Θεῷ, δωρηθῆναι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ἦχος Δ'.

Ισχυῖ παρὰ Χριστοῦ ρωσθεῖσα, θεόφρον Ἀργυρῇ, καὶ θεοπνεύστου σοφίας πλησθεῖσα, ἔστης πρὸ τοῦ βήματος γενναίως ταῖς τυραννοῦσιν ἀνθισταμένη· καὶ τὸν μὲν νόμιμον σύνευνόν σου τιμῶσα, τὸν δὲ Ἰησοῦν ὡς Θεὸν ἀφόδως κηρύττουσα, παρὰ τῶν ἀπίστων ὑπέστης ἀνυποίστους βασάνους καὶ πολυχρόνιον κάθειρξιν. Πρέσβευε τοίνυν Χριστῷ τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῶν πίστει τελούντων τὴν μακαρίαν σου ἀθλήσιν.

Ἦχος πλ. β'.

Ρωμαλαιοῦτι νοός, εὐθαρσῶς καὶ ἀνδρείως κατήσχυ-
νας, Ἀργυρῇ πανεύφημε μάρτυς, τοὺς τῆς ψευ-
δοῦς γνώσεως τῷ βυθῷ κυλινδουμένους τυράννους, ρη-
τορεύουσα σαφῶς ἐν ζοφώδει τῇ εἰρκτῇ θεογνωσίας
θεῖα δόγματα· δι' ὃ καὶ δικαίως ἡξιώθης ἀπολαῦσαι τῆς
διαδόχου βασιλείας τῶν οὐρανῶν, αἰτοῦσα εἰρήνην τῷ
κόσμῳ καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα : Ἦχος πλ. δ'.

Οτε τὸ ἀθέμιτον τυραννικὸν ἐγένετό σοι πρόσταγμα,
τόν τε Χριστὸν καὶ τὸν νόμιμον σύνευνον ἀρνῆσαι
σθαι, σωφρονεστάτῃ Ἀργυρῇ, καὶ γάμον μιαρὸν συνά-
ψαι καὶ τῇ πατρώᾳ πίστει ἀποταχθῆναι, καὶ βίᾳ πολλῇ

σοι ἐπεφέρετο, ἀφορῶσα τὴν σῆς ψυχῆς σου ἀπώλειαν τότε, πανεύφημε, ὥς τις ἀστήρ φαεινὸς ἐξέλαμψας ἐν εἰρικτῇ τῇ ζοφερᾷ, ἀπιστίας ζόφον καὶ λαγνείας διώκουσα, καὶ φέγγος εὐσεβείας ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν ὑπανάπτουσα, καὶ τρανῶς ἐκβοῶσα, Θεὸς μέγας τυγχάνει ὁ σαρκὶ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστὰς τριήμερος, ἐν ᾧ πάντες οἱ εὐσεβεῖς καυχώμεθα. Ὅθεν καὶ ἐπαξίως ἀθλητικῶ στεφάνῳ στεφθεῖσα, πρέσβευε διηνεκῶς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν : Τῆς ἐορτῆς.

Εἰς τὸν στίχον προσόμοια.

Ἦχος α'. *Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.*

Σὺ ἀγαθὰ τὰ παρόντα σπουδῇ ἀντήλλαξας, πίστεως τοῦ Σωτῆρος, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, καὶ ἔστερξας ἐκ πόθου οἰκεῖν καρτερῶς τὸ δεινὸν δεσμωτήριον, καὶ γὰρ ὁ ἔνθεος πόθος τοῦ ποιητοῦ, τὴν ἀγάπην τῶν κτισμάτων νικᾷ.

Στιχ. Ὑπομένουσα ὑπέμεινα τὸν Κύριον καὶ προσέσχε μοι.

Μόνον τὴν ἔνθεον πίστιν Χριστοῦ ποθήσασα, καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀληθείᾳ θελχθεῖσα, τοῦ σώματος τὸ κάλλος ἐβδελύξω, σεμνή, καὶ τὴν βίου τερπνότητα, καὶ ταῖς βασάνοις παρέδωκας σεαυτήν, Ἀργυρῇ θεομακάριστε.

Στιχ. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, καὶ κατηύθυνε τὰ διαδήματά μου.

Σὺ ἀληθὴς ἀθληφόρος, ταῖς θείαις πράξεσιν, ἐδείχθης τοῦ Κυρίου, Ἀργυρῇ, ἐν τῷ κόσμῳ, δι' ὃ καὶ

οὐρανίου χαρᾶς ἐσαεὶ καὶ βασιλείας ἡξίωσαι, καθικε-
τεύουσα τοῦτον ὑπὲρ ἡμῶν τῶν τιμώντων σου τὰ λεί-
ψανα.

Δόξα. Ἦχος β'.

Η μόλις γάμψομαι ὁμιλήσασα γυνὴ τρυφερά. Ἀργυρῇ ἢ
πανένδοξος, τὸ θρέμμα μὲν τῆς Προύσης, τοῦ Βυ-
ζαντίου δὲ τὸ καύχημα, ἴσχυσε τὴν ὑπερήφανον ὄφρ' οὐ
καταστρέψαι τοῦ ἀλάστορος τυράννου, τὴν εὐσέβειαν
αὐτῆς βουλομένου μεταστρέψαι καὶ τὴν ἐν γάμψομαι μολύ-
ναι αὐτῆς παρθενίαν. Ὅθεν τοῦτον νικήσασα, ἀνῆλθεν
εἰς οὐρανοὺς μετὰ δόξης, ἔνθα νῦν πρεσβεύει τῷ ἀνα-
στάντι Θεῷ, φυλάττειν ἐν εἰρήνῃ τῶν ὀρθοδόξων τὰ
πλήθη, ἡμῖν δὲ τοῖς ἐν πίστει τιμῶσιν αὐτῆς τὸ χαρι-
τόβρυτον σκῆνος, δωρήσασθαι ἱλασμόν καὶ τὸ μέγα
ἔλεος.

Καὶ νῦν. Τῆς ἐορτῆς.

Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας.

Ἦχος δ'. **Ταχὺ προκατάλαβε.**

Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δει-
χθεῖσα, πολύαθλε, ὥσπερ ἀδάμας στερρός, Χρι-
στοῦ μάρτυς ἐνδοξε, ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν
τὸν Σωτῆρα, ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον·
δι' ὃ σε, Ἀργυρῇ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε.

Καὶ νῦν. Τῆς ἐορτῆς.

(Ἀπόλυσις).

Εἰς τὸν "Ορθρον.

(Μετὰ τὴν α' στιχολογίαν).

Κάθισμα. Ἦχος α'. *Τὸν τάφον σου Σωτήρ.*

Αμνάς ὡς λογικὴ τῷ ἁμνῷ καὶ ποιμένι προήχθης
εὐθαρσῶς διὰ τοῦ μαρτυρίου, τὸν δρόμον τελέσασα
καὶ τὴν πίστιν τηρήσασα· ὅθεν σήμερον μετὰ χαρᾶς
προσκυνοῦμεν, Ἀργυρῇ σεμνῇ, τὸ χαριτόβρυτον ὄντως
καὶ ἔνδοξον σκῆνός σου.

(Εἶτα τῆς ἑορτῆς).

(Μετὰ τὴν β' στιχολογίαν).

Ἦχος πλ. α'. *Τὸν συνάναρχον λόγον.*

Αργυρῆς τῆς πανσέπτου ἀνευφημήσωμεν τὰς βασά-
νους, τοὺς ἄθλους καὶ τὰ παλαίσματα, ἃ ὑπέστη
καρτερῶς διὰ τὸν Κύριον, καὶ καρδίᾳ καὶ ψυχῇ πιστῶς
βοήσωμεν αὐτῇ· πανθαύμαστε ἀθληφόρε, ὡς εὐσε-
θείας τὸ δεῖγμα ἡμῶν τὴν πίστιν λιταῖς σου στήριξον.

(Εἶτα τὸ τῆς ἑορτῆς).

Οἱ ἀναβαθμοί, τὸ α' ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου.

Προκείμε. Ἦχος δ'. Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον
καὶ προσέσχε μοι.

Στιχ. Καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτρας τοὺς πόδας μου·
καὶ κατηύθυνε τὰ διαδήματά μου.

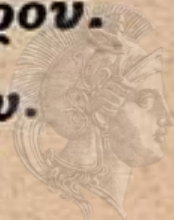
Πᾶσα πνοή.

Εὐαγγέλιον : (Κατὰ Λουκᾶν) *Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἐαν-
τοῦ μαθηταῖς, πᾶς δς ἂν ὁμολογήσῃ κλπ.* (ζήτει Νοεμ. 6).

Ὁ Ν' [50] ψαλμὸς *Ἐλέησόν με ὁ Θεός.*

Δόξα. *Ταῖς τῆς ἀθληφόρου.*

Καὶ νῦν. *Ταῖς τῆς Θεοτόκου.*

Ἰδιόμελον. Ἦχος β'.

Ικετεύουσα Χριστόν, μὴ διαλίπεις, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, ρύσασθαι δεινῶν καὶ παντοίων πειρασμῶν τοὺς σὲ γεραίροντας.

Ὁ ἱερεὺς : *Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου.*

Ὁ Κανὼν τῆς ἑορτῆς εἰς δ' καὶ τῆς ἀγίας εἰς δ'.

Ὤδὴ α'. Ἦχος δ'. *Θαλάσσης τὸ Ἐρυθραῖον.*

Ταῖς θεαῖς τῶν Ἀθληφόρων τάξεσιν ἀγαλλομένη νῦν, ὦ ἀθληφόρε θεία Ἀργυρῇ, καὶ Χριστοῦ ἀπολαύουσα τῆς θεϊκῆς λαμπρότητος τοὺς σὲ τιμῶντας καταλάμπρυνον.

Τὸ θῆλυ, ὦ Ἀργυρῇ πανεύφημε, ἀρρενωθὲν τὴν ὀφρύν, τοῦ καυχωμένου πρῶην ἀναιδῶς, καταστρέψαι εὐσέβειαν τῇ ἀσθενείᾳ σώματος καὶ σθένει θείῳ καταβέβληκε.

Δόξα.

Σταυρῷ σε ἀνυψωθέντα, Κύριε, καλῶς πιστεύουσα τῶν αἰκισμῶν ἡ μάρτυς Ἀργυρῇ, ὑπομένει τὴν βάσανον, τῇ παναλκεῖ δυνάμει σου, δι' ἧς βροτοὶ ἐνευρώθησαν.

Θεοτοκίον.

Σαφῶς σε τῆς τοῦ Θεοῦ σαρκώσεως νυμφῶνα, Ἀχραντε, καὶ λογικὸν γινώσκων καὶ φαιδρόν, ἱκετεύω ρυσθῆναί με νόσων ψυχῆς καὶ σώματος καὶ πειρασμῶν καὶ περιστάσεων.

Ὤδὴ γ'. *Εὐφραίνεται ἐπὶ σοί.*

Λαμπρύναντος σὴν ψυχὴν τοῦ θείου ἔρωτος, σεμνή, βάσανον τῆς σαρκὸς ἠλόγησας καὶ τοὺς αἰκισμοὺς κατεφρόνησας.

Ισχύϊ τοῦ Παντουργοῦ, τὴν τοῦ ἀλάστορος ὄφρυν ἔρριψας, καὶ ὡς κόνιν πάντα συντρίψασα, τὰ ὅσῃ αὐτοῦ διεσκόρπισας.

Αἱμάτων σου αἶ ροαί, πῦρ ἀπιστίας, Ἀργυρῇ, ἔσβησαν, τοὺς ἀσεβεῖς δὲ ἅπαντας ἥρδευσαν τῆς πίστεως νόμασιν.

Θεοτοκίον.

Εμοῦ, ἀγνή, τοῦ οἰκτροῦ, ἁμαρτωλότερος οὐδεὶς ἐπὶ γῆς, ὅθεν βοῶ σοι, Δέσποινα, ἵλεως γενοῦ μοι καὶ σῶσόν με

Κάθισμα τῆς Ἀγίας. Ἦχος α'. **Τὸν τάφον σου Σωτήρ.**

Ανδρεία τὴν ψυχὴν, Ἀργυρῇ, ὠπλισμένη, παρέδωκας σαυτὴν εἰς παντοίας βασάνους, τῷ πόθῳ τοῦ Κτίστου σου φλεγομένη καὶ ἔρωτι· ὅθεν ἤλεγξας τὴν τοῦ τυράννου μανίαν καὶ διάδημα παρὰ Χριστοῦ ἐκομίσω τῆς νίκης λαμπρότατον.

Εἶτα τὸ τῆς ἐορτῆς.

Ὡδὴ δ'. **Ἐπαρθέντα σε ἰδοῦσα.**

Τοῦ παντάνακτος τῷ πόθῳ ἡ σὺ καρδία, πυρπολουμένη ἄνθρακας, Ἀργυρῇ, τῆς πλάνης, σὴ ροὴ ἀπέσβεσεν αἱμάτων καὶ θάλασσαν ἀπιστίας πάσης ἐξήρανε.

Τοῦ τὴν πρώτην ἀπατήσαντα πάλαι Εὖαν, ἀθλητικῶς ἐνστάσεσιν, Ἀργυρῇ, καθεῖλες, πάσας τὰς μεθόδους τε αὐτοῦ καὶ σοφίσματα ὅλως ἀσθενῇ ἀποδείξασα.

Αργυρῇ μεγαλομάρτυς, σὺ παρ' ἀπίστων, ὡς ἐκ θη-
ρῶν ἀγρίων κατασπαραχθεῖσα, ἄμωμον ἐτήρη-
σας, Θεῷ δὲ προσήνεγκας ἱερὸν σαυτὴν καλλιέργημα.

Θεοτοκίον.

Ρυπωθέντα με κηλῖσι τῆς ἁμαρτίας, ταῖς δραστι-
καῖς πρεσβείαις σου, ράντισον ὑσώπῳ καὶ τοῦ
μολυσμοῦ τῶν παθῶν καθάρισον, ἄχραντε, καὶ δεῖξον
πολίτην οὐράνιον.

ᾠδὴ ε'. *Σύ, Κύριέ μου, φῶς.*

Τοὺς μύθους ἀσεβῶν, εὐσεβῶς σὺ διήλεγξας, μειώ-
σασα πλάνην τούτων, Ἀργυρῇ ἀθληφόρε, τὸ
κλέος καὶ κραταίωμα.

Ερύθημα βαφαῖς τῶν αἱμάτων τελέσασα, τὸ πρότερον
τῆς ἀγνείας, Ἀργυρῇ, σαυτήν, εἶτα Θεῷ οὕτω
προσήνεγκας.

Τῷ κάλλει σου, Σωτήρ, Ἀργυρῇ ἡ πανεύφημος παρέ-
δράμε τετρωμένη, τὰ τοῦ κόσμου ἡδέα, ἐν Σοὶ
μόνον ἐμβλέπουσα.

Θεοτοκίον.

Ανθρωπον πρὸς φθορὰν ἀνεκτήσω τὸν ρεύσαντα διὰ
τοῦ θείου Υἱοῦ Σου, καὶ τὴν πρὶν ἀφθαρσίαν ἐνέ-
δυσας, πανάσπιλε.

ᾠδὴ ε'. *Θύσω σοι μετὰ φωνῆς.*

Σωτῆρα τὸν ἀθάνατον τὸν μόνον ποθήσασα, τοῦ ὁρω-
μένου θανάτου νευρουμένη σθένει ἐπουρανίῳ,
ἡ θεόφρων ἀνδρικῶς Ἀργυρῇ οὐκ ἐδειλίασεν.

Ιδεῖν σου, βασιλεῦ τῶν αἰώνων πανάγιε, τὸ ἀπαράμιλ-
λον κάλλος, τετρωμένη ἔρωτι τῷ ἐνθέῳ, τῶν βασά-
νων τὴν πικρίαν ἡ Ἀργυρῇ καθυπέμεινε.

Φρόνημα ἀνδρικὸν πρὸς τὴν πάλην ἀνέλαβες, ὦ Ἀργυρῇ Θεοφόρε, καὶ εἰσῆλθες μέσου τῶν τυραννούντων καὶ τῷ ξίφει τῆς εὐσεβείας αὐτοὺς ἐθανάτωσας.

Θεοτοκίον.

Φώτισον τὴν ψυχὴν μου, Μαρία πανάχραντε, ἀντιλαβοῦ μου καὶ ρῦσαι, μητρικαῖς πρεσβείαις σου, πάσης νόσου ἀνιάτου καὶ τοῦ σκότους τῶν πταισμάτων τὸν δοῦλόν σου.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'. **Ἐπεφάνης σήμερον.**

Ως σελήνη πάμφωτος ἔλαμψας κόσμῳ, ἐφαπλοῦσα τῶν πόνων σου μαρμαρυγάς, ὦ Ἀργυρῇ, καὶ ἱαμάτων τοῖς κράζουσι : χαίροις μαρτύρων τὸ κλέος καὶ καύχημα.

Ὁ Οἶκος.

Πρωτάτην καὶ θείαν ἐν πίστει συγκροτοῦμεν πανήγυριν, ἅπαντες οἱ πιστοὶ φιλομάρτυρες, σοῦ τῆς ὑπὲρ ἀργύριον καὶ χρυσίον λαμπροτέρας πανευκλεοῦς ἀθληφόρου νεομάρτυρος Ἀργυρῆς, ἐπιτελοῦντες τὴν παμφαεστάτην καὶ ἔνδοξόν σου μνήμην γεραίροντες χαρμονικῶς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον παλαισμάτα, τὰς ἀριστείας καὶ τοὺς πόνους, οὓς ὑπέστης, τοῦ διατηρῆσαι τὴν τε ἐν γάμῳ παρθενίαν καὶ τὴν ἀληθῆ πίστιν τοῦ οὐρανίου παμδασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἀμόλυντα καὶ αἰτούμενοι τυχεῖν, ταῖς ἱεραῖς σου καὶ ἐνθέρμοις πρὸς αὐτὸν δεήσεσι, τῆς οὐρανίου ἐκείνης μακαριότητος, ἔνθα οἱ χοροὶ ἀγάλλονται τῶν βιώντων : χαίροις μαρτύρων τὸ κλέος καὶ καύχημα.

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ

Τῇ Δ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μνήμη τῆς Ἀγίας ἐνδόξου Νεο-
μάρτυρος Ἀργυρῆς.

Ἡ Ἀργυρῇ δὲ τῆς φυλακῆς βασάνοις
ὕπὲρ τὸ ἀργύριον ἡμᾶς παιδρύνει.

Μαρτυρικὸν λάβεν Ἀργυρῇ στέφανον ἐν τριακάδι,

Ἦς ἡ χάρις καὶ πάντων τῶν συνεορταζομένων βοηθείη
καὶ διασώζοι πάντας ἡμᾶς, παντὸς ἐπερχομένου ὄρατοῦ τε
καὶ ἀοράτου δεινοῦ. Ἀμήν.

Ὡδὴ ζ': *Ἐν τῇ καμίνῳ.*

Σὺν ἀθληφόροις ἐν οὐρανίοις, ἐνδοξε Ἀργυρῇ,
πέλεις, αἰκισμοὺς καὶ μάστιγας καρτερῶς ἐν τῷ
ψάλλειν ὑπομείνασα, εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς
δόξης σου, Κύριε.

Ὁ δειλιῶσα, ὦ Ἀργυρῇ, σὺ μᾶλλον καρτερικῶς
ῥῆχθης πρὸς δεινὰς βασάνους, ἀναψυχὴν αἰσθο-
μένη καὶ κραυγάζουσα: εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ ναῷ
τῆς δόξης σου, Κύριε.

Λαμπρυσμένη θεαρχικῶς ἀκτῖσιν ὅλον τὸν νοῦν,
πᾶσαν τὴν ἀχλὺν ἡμαύρωσας, Ἀργυρῇ, τῶν τυ-
ράννων, καὶ κατέπληξας αὐτοὺς τοῖς θαύμασιν, ἅπερ ἐν
εἰρικτῇ ἐξετέλεσας.

Θεοτοκίον.

Ἐν τῇ γαστρὶ σου κατασκηνώσας, κόρη, ὁ βασιλεὺς
πάντων τῶν αἰώνων, ἔδειξεν οὐρανῶν πλατυτέραν
καὶ ἄμαχον, τῶν ἀνυμνούντων σε προστασίαν καὶ σκέ-
πην καὶ τεῖχος ἀκράδαντον.

ᾠδὴ η'. Δυτρωτὰ τοῦ παντός.

Τυραννήσασα πόθῳ τοῦ Κτίστου σου, Ἀργυρῇ, τὸ σὸν σῶμα ἀπήμβλυνας, ἐν γυναικείῳ σώματι, κέντρα τυραννούντων, ἄθλους τοὺς θείους ὑποστᾶσα ἀνδρείως, φερώνυμε.

Εν εἰρκτῇ καθειρχθεῖσα, πανεύφημε Ἀργυρῇ, πα-
ραλόγως, τοὺς ἄφρονας ἐχθροὺς στερρῶς κατέ-
πληξας τῇ ὑπομονῇ σου, ἀναβοῶσα : εὐλογεῖτε τὰ ἔργα
τὸν Κύριον.

Οὐρανῶν βασιλείας ἀπήλαυσας σὺν Χριστῷ, Ἀργυ-
ρῇ βασιλεύουσα, κεκοσμημένη στίγμασι, καὶ
δεινῶν τῷ κάλλει, πίστει βοῶσα : εὐλογεῖτε τὰ ἔργα
τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Ισχυρόν μου σὺ εἶ τὸ κραταίωμα, οὐ προοῦμαι διὰ τοὺς
φθονοῦντάς με, ἀλλ' ἀνυμνῶ σε, Δέσποινα, καὶ βοῶ
τῷ σῷ τόκῳ, πάντα τὰ ἔργα εὐλογεῖτε, ὑμνεῖτε τὸν
Κύριον.

ᾠδὴ θ'. Λίθος ἀχειρότμητος.

Ωφθης τυραννούντων ἐν μέσῳ ὥσανεὶ παμφάγων
λύκων, μάρτυς Ἀργυρῇ, τὴν ἐκείνων μανίαν
ὄντως καταπαλαίουσα καὶ τῷ Σωτῇρι ἔνθεον δῶρον
σαυτὴν προσενέγκασα.

Οὕπερ ἡξιώθης ὁμίλου, ἥσπερ ἀπήλαυσας νῦν δό-
ξης, ὦ Ἀργυρῇ, τοὺς τελοῦντας τὴν παναγίαν
σου μνήμην πρέσβευε ἐπιτυχεῖν, ὥς ἔχουσα τὴν παρ-
ρησίαν πρὸς τὸν Κύριον.

Σὺ νῦν ἐν σκηναῖς οὐρανίοις, ὦ Ἀργυρῇ, κατατρυ-
φῶσα καὶ ταῖς τοῦ πανσέπτου Σωτῆρος φωτιζο-
μένη ἀεὶ λαμπρότησι. τοὺς σὲ ὑμνοῦντας φώτισον καὶ
τῶν κινδύνων ἐλευθέρωσον.

Θεοτοκίον.

Μόνος ὑπερέβην ὁ τάλας ὑπερβαλλόντως Νινευίτας
ἐν ταῖς ἀμαρτίαις, καὶ ὤφθην τῆς ὑψηλίου ἄχθος
βαρύτατον, ἀλλὰ σὺ μόνη, πάντα γνε, σαῖς ἰκεσίαις με
διάσωσον.

Ἐξαποστειλάριον τῆς Ἀγίας. *Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.*

Φρικτὸν ἰδόντες θέαμα, οἱ τύραννοι ἐξέστησαν, ἦν
γὰρ ἐνόμιζον εἶναι γυναῖκα ἀσθενεστάτην,
ὁρῶντες ὑπομένουσαν καρτερικῶς τὰς βασάνους, ὑπὸ
τὸν φόβον ἔκραζον : τῆς Ἀργυρῆς Θεὸς μέγας, ὁ ταύ-
τη ἰσχὺν δωρήσας.

Καὶ τῆς ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Αἴνους στιχηρὰ προσόμοια δ'.

Ἦχος α'. *Τῶν οὐρανίων.*

Νενοηκῶς τῆς ψυχῆς σου, σοφέ, εὐγένειαν, καὶ τὸ τῆς
διανοίας στερεὸν ὁ Δεσπότης ἐνέταξεν, Ἰάκωβε,
τῷ χορῷ τῶν μαθητῶν τῶν προκρίτων αὐτοῦ καὶ ἐν
τοῖς ἔθνεσι πᾶσι τοῦτον αὐτὸν καταγγέλλειν σὲ
ἀπέστειλε.

Πολυειδεῖς ὁ πανοῦργος ἐχθρός σου ἤγειρε τοὺς πειρα-
σμοὺς καὶ πάθη, ἀλλὰ κάραν τὴν τούτου συνέτριψας,
πανθαύμαστε Ἀργυρῇ, τῇ ἀνδρικῇ καρτερίᾳ σου, διὸ

χορῶ σε γυναίων τῶν ἱερῶν συνηρίθμησεν ὁ Πλά-
στης σου.

Τοῦ ὀρωμένου θανάτου σὺ κατεφρόνησας, ὑπὲρ τοῦ
ἀοράτου, Ἀργυρῇ σου Σωτῆρος, καὶ πάσας τὰς
βασάνους ὑπέστης στερρῶς καὶ τὸν βίαιον θάνατον·
καὶ διὰ τοῦτο ἐστέφθης χειρὶ αὐτοῦ, θείοις στέμμασιν
ἀθλήσεως.

Δόξα εἰς τοὺς Αἴνους. Πλ. α'.

Μελοποιηθὲν ὑπὸ Βασιλείου Μ. Γεωργιάδου.

(Δεξιῦ ψάλτου Χάσκειοι).

Δεῦτε, φιλομάρτυρες πάντες, τὴν Χριστοῦ παρθενο-
μάρτυρα Ἀργυρῇν, συνελθόντες εὐφημήσωμεν,
σήμερον γὰρ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως, παρ' αὐτοῦ,
νομίμως ἀθλήσασα, ἀπέειληφε. Τὸν ὑπερήφανον ὄφιν
τῇ δυνάμει τοῦ Σταυροῦ, τῇ εἰρκτῇ κατασυντρίψασα·
τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ρωμαλαίαις φρεσίν, ὑπὲρ ἥλιον
φαιδρύνασα*. Συγχαρήτε οὖν, ἀγγέλων τὰ τάγματα
καὶ μαρτύρων οἱ δῆμοι, ἅμα σὺν ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς,
πανηγυρίζοντες καὶ δοξάζοντες αὐτήν, τὴν τὸ ἀθλητι-
κώτατον αὐτῆς σκῆνος τῇ γῇ δωρησαμένην, ἰατρεῖον
παθῶν ψυχικῶν καὶ δεινῶν περιστάσεων.

Ἔτερον Δόξα. Ἦχος πλ. α'.

Αθλητικὴν πανήγυριν δεῦτε σήμερον, πιστοί, εὐλα-
βῶς ἐπιτελέσωμεν, εὐχαριστοῦντες ᾠδαῖς πνευμα-
τικαῖς, τὸν θαυμαστὸν ἐν μάρτυσι Κύριον καὶ Θεὸν
ἡμῶν. Τὸ φρικτὸν γὰρ κράτος τῆς ἀσεβοῦς δυναστείας

* Τὸ Δοξαστικὸν περὶ τὸ τέλος ἐπεδιορθώθη ὑπὸ τοῦ αἰδ. κ.
Νέστορος Σουσιλίδου.

ἐν γυναικείᾳ φύσει οὗτος κατηγωνίσατο, καὶ τὴν ἑαυτοῦ
θείαν δύναμιν, ἐν ἀσθενείᾳ ἐπλήρωσεν Ἀργυρῆς τῆς
καλλιμάρτυρος. Ταῖς αὐτῆς οὖν πρεσβείαις σῶσον,
Θεὲ παντοδύναμε, τοὺς σὲ πιστῶς λατρεύοντας καὶ
εὐλαβῶς ἐκτελοῦντας μνήμην αὐτῆς τὴν πανσέβαστον.

Καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς.

Δοξολογία Μεγάλη. Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου
καὶ ἀπόλυσις.

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΑ

Μάρτυς τοῦ Κυρίου, πανευκλεῆς Ἀργυρῇ τρισμά-
καρ, διαφύλαττε τοὺς τὸ σὸν σκῆνος προσκυνοῦν-
τας ἐν πίστει τε καὶ πόθῳ· ἐκ βλάβης τε παντοίας πα-
θῶν καὶ θλίψεων. (Μ. Γ.)

Αστρον ἀνχτέταλκε φαινὸν ἐκ τῆς Βιθυνίας ἡ πολύ-
αθλος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς καὶ φωτίζει πιστῶν
ἅπαν τὸ πλῆθος· τὴν Ἀργυρῇ τὴν ἑνδοξον μεγαλύ-
νομεν.

Η ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΑΡΓΥΡΗ

(1688—1721)

Πᾶς, ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν
τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν
Οὐρανοῖς. [Ματθ. 10 Στ. 30]

Εἶχεν ἀληθῶς ἡ Ἀργυρῇ, ὡς ἄλλοτε ἡ Χαναναία, πίστιν, εἶχε φρόνησιν, εἶχε ταπεινοφροσύνην· πλὴν ἐὰν ἔλειπεν ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῆς ἡ ἐπιμονή, δὲν θὰ εἰσήρχετο εἰς τὸν παράδεισον.

Ἐπέμεινε στερεὰ καὶ ἀσάλευτος εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, καὶ πολλὴν καὶ μεγάλην εὔρε τὴν ἐναντιότητα, καὶ διὰ τοῦτο ἐνίκησε, καὶ ἀπέλαβε τοῦ ποθουμένου, καθὼς ᾔθελε καὶ ἐπεθύμει. «Γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις».

Ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἐστὶν ἀρετὴ τοσοῦτον ἀναγκαία, ὥστε χωρὶς αὐτῆς οὐδεὶς ἀπολαμβάνει τὴν ποθουμένην σωτηρίαν.

Ἡ Ἠθικὴ, τὸ Εὐαγγέλιον, διδάσκει, ὅτι ἐκεῖνος μόνον φθάνει εἰς τοῦ παραδείσου τὴν κατοίκησιν, ὅστις περιπατεῖ τῆς ἀρετῆς τὸν δρόμον. Τοῦτον δὲ τὸν δρόμον βλέπομεν εἰκονιζόμενον ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ [Δευτ. κη' 12] διὰ τῆς κλίμακος τοῦ Ἰακώβ, τῆς ἐστηριγμένης ἐν τῇ γῇ καὶ φθανού-

σης εἰς τὸ ὕψος τοῦ Οὐρανοῦ. Δι' αὐτῆς οἱ ἄγγελοι κατα-
δύνουσι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, φέροντες τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν,
καὶ οἱ ἄνθρωποι, ὅμοιοι γενόμενοι τοῖς ἁγγέλοις, ἀναβαί-
νουσιν εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν.

Ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη, ἡ ἐλπίς, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ταπείνω-
σις, ἡ ὑπακοή, ἡ σωφροσύνη, ἡ προσευχή, ἡ νηστεία, ἡ
ἀγρυπνία καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρεταί, εἰσὶν αἱ βαθμίδες ταύτης τῆς
οὐρανίου κλίμακος, ἣν ἀνῆλθε νεωτάτῃ ἡ Ἀσχυρῇ, ἥτις,
τρέχουσα ἀόκνως ἐπὶ τὰ ἄνω, κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν
τῆς Ἑδὲμ κατοίκησιν.

Εἰς τὸν οὐράνιον τοῦτον δρόμον συνήντησεν ἐπιβούλους
ἀόκνως ἐπιβουλεύοντας, συνήντησε πολεμίους νύκτωρ καὶ
μεθ' ἡμέραν πολεμοῦντας, συνήντησε ληστῶν βέλη περυ-
ρωμένα κατ' αὐτῆς διὰ παντὸς ρίπτοντας καὶ ὅμως, κατὰ
τὸν Σειράχ (β' ι'), ἐδούλευσε τῷ Κυρίῳ, ἐτοιμάσασα τὴν
ψυχὴν τῆς εἰς πειρασμόν.

Σὺ δέ, Ἰησοῦ Χριστέ, Ὅστις διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματός
Σου τὴν ἀληθινὴν πίστιν καὶ δικαιοσύνην λόγῳ μὲν διδάξας,
ἔργῳ δὲ ὑποδείξας, καθοδήγησόν με τὸν Σὸν δοῦλον, ταπει-
νὸν καὶ πτωχότατον ἄνθρωπον καὶ σκώληκα τῆς ζωῆς, ὅπως
τιμήσω μὲ λόγους τάχα ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἐτίμησεν ὁ
Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, νὰ ἐγκωμιάσω καὶ δοξάσω ἐκείνην,
ἣν ἐστεφάνωσεν ἡ Ἁγία Τριάς εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Νὰ ὁμο-
λογήσω Ἐκείνην, ἐγὼ ὁ δοῦλος τῶν παθῶν, ἥτις εὐθὺς ἅμα
ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸ θνητὸν τοῦτο σαρκίον, Ἄγγελοι τὴν
προὔπήντησαν, Ἀρχάγγελοι τὴν περιετριγύρισαν καὶ ὅλαι
αἱ Ἁγίαι Δυνάμεις τῶν Οὐρανῶν μὲ πολλὰς εὐφημίας ἐδε-
ξιώθησαν.

Καὶ τοιαύτην φαντάζομαι, ἐγὼ ὁ ἀχρεῖος δοῦλος, νὰ
τιμήσω Ἐκείνην, ἥς ἡ κατοικία εἶναι ὁ οὐρανός, ἡ τροφή ὁ
Θεός, τὸ ἔργον ἡ πρὸς Αὐτὸν ὕμνωδία, τὰ ἐνδύματα τὸ φῶς
καὶ ἡ λαμπρότης τῆς Τρισηλίου Θεότητος. Δὲν ᾔθελε τὸ

τοιοῦτο φανῇ ματαιοπονία; καὶ μάλιστα ὅταν ἀκούσης αὐτὴν τὴν ἰδίαν λέγουσαν: «Εὐχαριστῶ τῷ Πατρὶ, τῷ ἱκανώσαντί με εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν Ἀγίων ἐν τῷ φωτί, Ὃς ἐρρύσατό με ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης Αὐτοῦ». Ὅχι, ὄχι! Αὐτὸ δὲν ἤθελε φανῇ ματαιοπονία καὶ οὔτε παράδοξον νὰ δοξάσῃ τις μὲ δ,τι δύναται καὶ νὰ εὐχαριστῇ μὲ ὁποίους λόγους δύναται τὸν ἑαυτοῦ Εὐεργέτην, Μεσίτην, διὰ νὰ φανῇ ἡ ἀληθὴς Δικαιοσύνη καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἀξιωθῶμεν τῆς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὁμολογίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἴδωμεν εὐμενῶς τὸν δρόμον τῆς Ἀρετῆς, ὃν ἀόκνως ἡ Ἀργυρῇ διήνυσε.

Ποία ἄλλη μεγαλειτέρα χαρά, ποία ἄλλη καλλιτέρα ἀγαλλίασις δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰς ἓνα καλὸν καὶ πιστὸν δοῦλον, ἐκτὸς ἐκείνης, ἡ ὁποία τὸν καθιστᾷ ἱκανὸν νὰ ὑπομένῃ δι' ἀγάπην τοῦ Εὐεργέτου καὶ Προστάτου αὐτοῦ ἀναριθμήτους τιμωρίας καὶ μυρίους βασάνους! Περισσότερα βεβαίως χαρὰ προξενεῖται ὅταν τὰ αὐτὰ βάσανα καὶ περισσότερα ἔπαθεν, ὑπέμεινεν ὁ ἴδιος Αὐθέντης, ὁ ἴδιος Εὐεργέτης διὰ τὸν εὐεργετούμενον δοῦλον!

Τοῦτο λοιπὸν τὸ λέγει ἡ παρὰ πόδας ἐξιστόρησις τοῦ βίου τῆς Νεομάρτυρος Ἀργυρῆς. Ἡ Ἀργυρῇ ἠκολούθησε μετὰ σταθερᾶς καὶ ἀκραδάντου πίστεως τὰ λόγια καὶ διδάχας τοῦ Κυρίου, Ὅστις μεταξὺ πολλῶν λέγει: «Εἰ ὁ κόσμος ὁμᾶς μισεῖ, γινώσκειται ὅτι ἐμὲ πρῶτον μεμίσηκεν» (Ἰωάνν. Κεφ. ιε'). Ὑπέμεινε μετὰ γενναιότητος, ὑπέφερεν εὐχαρίστως τὰ πάντα, ἐμισήθη ὑπὸ τῶν κακῶν καὶ πονηρῶν, ἐτυραννήθη ὑπὸ τῶν ὤμων καὶ ἀπανθρώπων μὲ διάφορα καὶ πολυποίκιλα καὶ δεινὰ βασανιστήρια καὶ ὁμῶς ἐδοξάσθη ἐν οὐρανοῖς καὶ ἔλαβε πολὺν μισθόν. Σήμερον δοξάζεται, τιμᾶται, γεραίρεται, προσκυνεῖται καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐκακίσθη καὶ ἐδεινοπάθησε καὶ ἐμισήθη, καὶ

ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπου ἠθέλησε νὰ ἔχῃ θέσιν καὶ κληρονομίαν
 μὲ τὴν ἡρωϊκὴν καὶ ἀποστολικὴν τῆς ὑπομονῆς.

Ὅποῖος τῇ ἀληθείᾳ ὁ τῆς Ἀργυρῆς βίος, ἀναπλαττό-
 μενος διὰ τῆς φαντασίας κατὰ τὰ αὐθεντικῶς παραδεδομένα !

Ἡ γυνὴ αὕτη, μὴ θελήσασα νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς ἀκολά-
 στους ὀρέξεις ἀλλοθρήσκου, τοῦ μέχρις ἀσθενικότητος ἔρω-
 τευθέντος αὐτήν, κατετάχθη ἐν τῷ χορῷ τῶν Μαρτύρων.

Οὐδεὶς διωγμός, οὐδεμία καταδίωξις, οὐδεμία βία καὶ ἡ
 ἀπηνεστέρα ἀκόμη, ἴσχυσαν διὰ μέσου τῶν 16 συναπτῶν
 ἐτῶν, νὰ μειώσωσι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τῆς ἀγαθῆς
 ταύτης κόρης.

Ἐκατὸν ἐνενήκοντα καὶ ἓν ἔτος παρῆλθον ἀπὸ τοῦ μαρ-
 τυρικοῦ θανάτου καὶ ἡ ἀναπαράστασις τῆς τραγικωτάτης
 καὶ φρικώδους σελίδος τῶν βασάνων τῆς ἐξακολουθεῖ συγ-
 κινούσα τοὺς ἀναγινώσκοντας τὸν βίον, προκαλοῦσα τὰ
 δάκρυα.

Ἡ Ἀργυρῇ κατήγετο ἐκ Προύσης τῆς Βιθυνίας, ἐγεννή-
 θη ἐκ γονέων ἐναρέτων καὶ εὐσεβῶν, Γεωργίου καὶ Σωσάνης.

Πλησίον τῆς οἰκίας τῆς Ἀργυρῆς, κατὰ κακὴν τύχην,
 ἔκειτο ἡ οἰκία προὔχοντος ἀλλοθρήσκου, οὗτινος ὁ υἱός,
 παρατηρήσας τὸ πρῶτον τὴν Ἀργυρῇν καὶ καταθελχθεὶς ἐκ
 τοῦ φυσικοῦ αὐτῆς κάλλους, ἀπεφάσισε νὰ συνδέσῃ μετ' αὐτῆς
 σχέσεις ἐρωτικές, αἵτινες κατέληγον εἰς τὴν ἀλλαξοθρη-
 σκίαν αὐτῆς.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ νέος οὗτος ἡσθάνθη ἀκατανι-
 κήτως ἐξεγειρόμενον τὸν ἔρωτα, ἡρυθρία ὀλομόναχος, ἐπιζη-
 τῶν κάθε τρόπον καὶ σχέδια νὰ εὕρῃ, ἅτινα θὰ ἠδύναντο
 νὰ πείσωσι τὴν κεφαλὴν τῆς σταθερᾶς Χριστιανῆς κόρης.

Ἡ θερμότης τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀκολάστου τούτου νεα-
 γίου ἀπετέλει ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παγερὰν τῆς νέας κατὰ-
 στασιν.

Ἐσπέραν τινὰ συναντᾷ τὴν Ἀργυρῇν εἰς τὸν δρόμον καὶ

ἀποκαλύπτει εἰς αὐτὴν πάντα, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκθειάζῃ τὰς καλλονάς τῆς διὰ τῆς ἐσθεςμένης καὶ τρεμούσης φωνῆς του.

Ἡ Ἀργυρῇ, οὐδ' ἄλλως συγκινηθεῖσα, ἀταράχως καὶ ἀνεπηρεάστως ἐστράφη καὶ δι' ἄρνητικῆς καὶ περιφρονητικῆς ἀπαντήσεως ἐδίωξεν αὐτόν . . .

ὦ! οἱ λόγοι οἱ ἄρνητικοὶ τῆς κόρης ταύτης, τῆς οὔσης κυρίας τῆς θελήσεως καὶ τῶν παθῶν καὶ δούλης τῆς συνειδήσεως, ὡς κτύπος βαρὺς ἐπέπεσον ἐπὶ τῆς καρδίας του.

Ἐκτοτε τὸ μέγεθος τῆς ἀπελπισίας ἠνάγκασεν αὐτόν νὰ λάβῃ σταθερὰν ἀπόφασιν διὰ τὴν ἀλλαξοθρησκίαν τῆς κόρης. Πάντοτε ἠνώχλει τοὺς δυστυχεῖς γονεῖς, ἠπεῖλει τὴν ζωὴν τῆς δυστυχοῦς κόρης, ἥτις, ἐνστερνισθεῖσα τὴν ὑπομονὴν τοῦ Ἰώδ, ὑπέμεινε μετὰ θάρρους τὰ πάντα.

Ἡ Ἀργυρῇ εἶχε καρδίαν ψυχράν, ἀνένδοντον, ἀνευ αἰσθήματος διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ νεανίου τούτου, οὔτινος τὰ σχέδια καὶ αἱ ἀποφάσεις κατ' οὐδένα τρόπον ἐλάμβανον τέλος. Ἡ Ἀργυρῇ δὲν ἀρνεῖται τὴν θρησκείαν τῆς, ἀναγγέλλει τὰ τρέχοντα εἰς τοὺς γονεῖς τῆς, οἵτινες, φρόνιμοι καὶ συνετοὶ ἄνθρωποι ὄντες, ἐνόμισαν ὅτι, ὑπανδρεύοντες αὐτὴν μεθ' ὁμογενοῦς, θὰ δυνηθῶσι νὰ τὴν ἀπαλλάξωσι τῶν γαμψῶν ὀνύχων τοῦ τρομεροῦ τούτου ἐρωτομανοῦς νέου.

Καὶ πράγματι, μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἡ Ἀργυρῇ, ἐν ἡλικίᾳ 17 περίπου ἐτῶν, ἐξέρχεται νύμφη πάνοπλος, ὅπως ὅταν ἡ Ἀθηνᾶ ἐξηλθεν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός, καὶ ὀδηγεῖται εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ὑπανδρευθῇ ὀρθόδοξον καὶ ὁμοχώριόν τινα νέον.

Ἀλλ' ὅμως δυστυχῶς ἡ χαρὰ αὕτη ἡ οἰκογενειακὴ καὶ ἡ σύμπνοια ἐπέπρωτο νὰ παραγκωνισθῇ διὰ τῆς ἐπιφυλασσομένης μεγίστης συμφορᾶς, ἀποδεικνυούσης τὸ μάταιον καὶ ψευδὲς τῶν εὐτυχιῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, περὶ οὗ πάνυ ἐπιτυχῶς ἐποίησεν ἡ μεγάλη ἐλληνικὴ ποίησις τὸ γνωστὸν ἐκεῖνο δίστιχον :

Τὰ γέλια μὲ τὰ κλάμματα, εἰς μίαν ὥραν σπαρθῆκαν,
ἡ χαρὰ μὲ τὴν πίκραν μαζὺ ἐγεννηθῆκαν.

Ὁ γάμος τῆς Ἀργυρῆς δὲν ἡδυνήθη νὰ κατασδέσῃ τὴν
ἀλόγα τοῦ ἔρωτος τοῦ νεανίου· τοῦναντίον ἡρέθισε περισ-
σότερον, ἔχυσεν ἔλαιον ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Ἀνατέλλει ἡ 15
ἡμέρα ἀπὸ τῆς στέψεως καὶ ἡ νεόνυμφος Ἀργυρῇ μετὰ τοῦ
τρυφεροῦ τῆς συζύγου ὁδηγεῖται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ
νὰ τελέσῃ τὴν κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου νυμφικὴν
παράκλησιν, ὁπότε ἐμφανίζεται ἔμπροσθέν της ὁ ἐρωτομανῆς
υἱὸς τοῦ προὔχοντος, παρακολουθούμενος ὑπὸ 20 ἄλ-
λοθρήσκων νέων κακῆς διαγωγῆς, οἵτινες, ἐπιπεσόν-
τες ἐπὶ τῆς νύμφης, ἤρπασαν αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου τῶν
προσφιλῶν γονέων, οἰκείων καὶ συζύγου της. Ἡ Ἀργυρῇ
μὲ τὴν νυμφικὴν τῆς ἐνδυμασίαν, ἀντὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν
ἐκκλησίαν, ἄγεται εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ κατ' αὐτῆς δίδε-
ται ἀναφορά, ὑπογεγραμμένη ὑπὸ 6 ἀτόμων, ἐξ ἐκείνων, οἵ-
τινες ἀπήγαγον αὐτήν, ὡς μαρτύρων. Περιεῖχε δὲ ἡ ἀναφορά
τὰ ἑξῆς περίπου :

«Αὕτη εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ Γεωργίου καὶ Σωσάννης,
ἣτις ὑπεσχέθη εἰς τὸν υἱὸν τοῦ προὔχοντος¹ τὴν ἀλλαξο-
θρησκίαν της».

Ὁ Κριτὴς τότε προσκαλεῖ τὴν Ἀργυρῇν καὶ ἀμέσως
καταδικάζει αὐτήν νὰ δεχθῇ τὴν ἀλλαξοθρησκίαν καὶ
ὕστερον νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν υἱὸν τοῦ Κριτοῦ (δηλ. τὸν υἱὸν
του). Ὁ πατὴρ δικαστῆς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐνάγων.

Ἀλλ' ἡ στάσις τῆς Ἀργυρῆς ἐκίνησε τὸν χόλον καὶ τὴν
μῆνιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις δέσας ἐνέκλεισεν αὐτήν εἰς τὴν
εἰρκτήν. Οἱ δυστυχεῖς γονεῖς, μὴ δυνηθέντες νὰ παρηγο-

1. Τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ προὔχοντος δὲν ἀναγινώσκεται ἐν τοῖς
χειρογράφοις.

ρηθῶσιν ἐκ τῆς στερήσεως τῆς μονογενοῦς αὐτῶν θυγατρὸς, χωρὶς οὐδὲ στιγμὴν νὰ χάσωσιν, ἔσπευσαν νὰ εἰδοποιήσωσι, διὰ μέσου τοῦ Μητροπολίτου Προύσης, τὰ Πατριαρχεῖα, μεταδάντες δ' ὡσαύτως μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Μητροπολίτου προέβησαν εἰς ἐντόνους παραστάσεις παρὰ τῇ Κυβερνήσει.

Ἄλλ' ὅμως ἡ Ἀργυρῇ καὶ πάλιν κάθειρκτος εὐρίσκεται, τὸ μόνον δέ, τὸ ὁποῖον κατώρθωσαν αἱ παραστάσεις, ἦτο νὰ κλεισθῇ προσωρινῶς ἡ κόρη εἰς τι δωμάτιον τῆς οἰκίας τοῦ δικαστοῦ, ἕως ὅτου δικασθῇ εἰς ἄλλο δικαστήριον ἀνώτερον, ὁῦντα δὲ εἰς τὴν Κων/πολιν.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ἥλιος ἀνέρχεται, ὠχούμενος ἐπὶ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ ἄρματός, εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς πόλεως τῆς κλεινῆς τῶν Κωνσταντίνων, ἐκάστη δὲ ἱριδῶδης ἀκτὶς τοῦ ἀναλυομένη καὶ προσπίπτουσα ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων, ὡς ἄλλη γραφὶς ζωγράφου, ἔδιδεν ἄλλο χρῶμα καὶ ἄλλην χάριν ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης εἰκόνης τῆς φύσεως, καὶ ἡ Ἀργυρῇ, ἰσχνὴ πλέον καταστᾶσα ἐκ τῶν βασάνων, ὁδηγεῖται εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κλείεται εἰς τὰς φυλακάς, ἕως ὅτου παρουσιασθῇ πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Ἐπὶ δύο ἔτη οἱ τε γονεῖς καὶ ὁ σύζυγος ἠγωνίζοντο νὰ τὴν φέρωσι πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Τέλος ἀποφασίζεται νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐπικυροῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ τῆς Προύσης, ἣτις εἶχεν ὡς ἑξῆς :

« Ἡ χριστιανὴ Ἀργυρῇ ἢ θὰ νυμφευθῇ ἀλλαξοθρηκοῦσα τὸν υἱὸν τοῦ προὔχοντος τῆς Προύσης ἢ θὰ ἐκτίσῃ τὴν ποινὴν τῆς εἰς ἰσόβια δεσμά ».

Καὶ πάλιν ἡ στάσις τῆς Ἀργυρῆς κινεῖ τὴν μῆνιν τοῦ ἐρωτομανοῦς νέου, ὅστις κατώρθωσε νὰ τὴν ἀλυσοδέσωσι καὶ τὴν ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν εἰρκτήν.

Τὸ ἀκλόνητον καὶ στερρὸν ἐν τῇ πίστει, ὁ ἀληθὴς ἔρως

καὶ ζῆλος πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, τὸ μεγαλόψυχον ἀληθοῦς χριστιανικῆς καρδίας, δὲν ὑποχωροῦν οὐδὲ πρὸ τῆς τραγικωτέρας εἰκόνης τοῦ θανάτου, πρὸ τῆς φρικαλεωτέρας καταστροφῆς.

Κατεδικάσθη ἡ Ἀργυρῇ νὰ σήπεται εἰς τὰς φυλακὰς ἀλυσοφόρος καὶ νὰ εὐρίσκηται πάντοτε μεταξὺ αἰσχυρῶν καὶ ἀνηθίκων γυναικῶν, γυναικῶν φαυλοβίων, αἵτινες διετάχθησαν νὰ βασανίζωσιν αὐτὴν ἡμέραν καὶ νύκτα, ὥστε νὰ τὴν ἀναγκάσωσι νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ.

Καθ' ἐκάστην ἐδέχετο ἀνηλεεῖς ραβδισμούς, ὑποβαλλομένη εἰς σκληραγωγίαν καὶ νηστείαν...

Ἡ μήτηρ τῆς Σωσάνης, μὴ δυνηθεῖσα νὰ ὑποφέρῃ τὰ βάσανα τῆς μονογενοῦς αὐτῆς θυγατρὸς, ὕστερον ἀπὸ δύο ἔτη ἀποθνήσκει καὶ αὐτὴ ἐν τῇ εἰρκτῇ· ἡ δὲ Ἀργυρῇ μένει ὀλομόναχος πλέον καὶ ὀρφανὴ ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Χάσκιοι.

Τὰ τόσα βάσανα, ἡ ἀνήκουστος σκληραγωγία, ἡ νηστεία ἡ ἀγρυπνία, οἱ ραβδισμοί, τὸ περιβάλλον φαυλοβίων καὶ ἀνηθίκων γυναικῶν, ταῦτα πάντα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐξασθενήσωσι τὴν κόρην Ἀργυρῇν...

Ἡ Ἀργυρῇ, ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τῆς Ἀλεξανδρινῆς Κβίντας καὶ τῆς παρθένου Ἀπολλωνίας, ἐπέδειξε θάρρος καὶ καρτερίαν¹.

Τέλος, ἐννοήσασα ὅτι τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς προσεγγίζει, ἠθέλησε νὰ ἀποτίσῃ, ὡς καλὴ χριστιανὴ ποῦ ἦτο, τὸν τελευταῖον φόρον πρὸς τὸν Χριστόν, ἠθέλησε νὰ κοινωνήσῃ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, ἔπερ ὅμως ἦτο δι' αὐτὴν δύσκολον.

1. Ὁ ἀριθμὸς τῶν πληγῶν ἠῦξανε ἀδιακόπως, προστιθεμένων ποινῶν ἄλλων νεωτέρων καὶ ἀνηλεεστέρων, τὰ ὅποια ἐγέννα ἡ θαυμασία καρτερικὴ ἀντοχή, μεθ' ἧς ἡ κόρη ὑπέφερεν.

Τὸν τοιοῦτον πόθον τῆς ἡθέλησε νὰ ἐκτελέσῃ καὶ πρὸς τοῦτο εὔρε τὸ κατάλληλον πρόσωπον.

Ἐν τῇ φυλακῇ εὐρίσκετο ἀπὸ ἐτῶν γέρων τις, φυλακισμένος ἔνεκα χρεῶν, οὗτος δὲ συνεπεία τῆς πολυετοῦς ἐνταῦθα διαμονῆς του κατέστη γνωστὸς καὶ ἔχαιρεν ἐν συγκρίσει κάποιας ἐλευθερίας κινήσεως περισσοτέρας.

Τοῦτον τὸν γέροντα προσκαλεῖ ἡ Ἀργυρῇ καὶ ἀνακοινοῖ τὴν θέλησίν τῆς. Οὗτος δὲ ἀμέσως σπεύδει εἰς τὸν ἐν τῇ φυλακῇ προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας καὶ λέγει τὰ τρέχοντα.

Ὁ προϊστάμενος, ὡς ἐκ τῆς ἐπικρατούσης τότε συνηθείας, ἔθηκεν ἐντὸς σταφίδος τὰ Ἀχραντα Μυστήρια καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν γέροντα, ὅστις τὰ ἔφερεν εἰς τὰ βάθη τῆς εἰρκτῆς, εἰς τὴν Ἀργυρῇν, ἣτις, κοινωνήσασα τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ εὐχαριστήσασα τὸν γέροντα, καὶ ἀφοῦ προσηυχήθη, ὕστερον ἀπὸ 24 ὥρας παρέδωκε τὸ πνεῦμά τῆς εἰς τὸν Πλάστην, ἀφοῦ ἐπὶ τόσα ἔτη διαφοροτρόπως ἐβασανίσθη καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς διὰ τῶν ἀλύσεων ἐπληγώθη . . .

Ἀπέθανεν ἡ Ἀργυρῇ θάνατον μαρτυρικόν, μείνας πιστὴ μέχρι τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν.

Εἰς μάτην ἀπέβησαν οἱ κόποι, τὰ βάσανα, οἱ διωγμοὶ τῶν θελησάντων νὰ ἀλλαξοπιστήσωσι τὴν Ἀργυρῇν, μάτην παρεκάλουν αὐτὴν καθ' ἐκάστην αἱ περιστοιχίζουσαι αὐτὴν φαυλόδιοι γυναῖκες ν' ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ σωθῇ.

Ἡ Ἀργυρῇ ἠρνήθη τὰ πάντα ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καί, διαρρήξασα τὸν μετὰ τοῦ φθαρτοῦ τούτου καὶ ματαίου κόσμου δεσμόν, ἐκοῦσα ἐζήτει τὴν ἀληθῆ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἀργυρῇ εἶχε σταθερὰν τὴν πεποίθησιν, ὡς ἄλλος Νικομηδείας Ἀνθιμος (ὁ μαρτυρήσας ἐπὶ Γαλερίου τῷ 308), ὅτι ὁ θάνατος θὰ τὴν ὠδήγῃ εἰς κρείσσονα ζωὴν.

Ἡ Ἀργυρῇ τῇ 5 Ἀπριλίου τοῦ 1721 ἔτους ἐνταφιάζεται,

κατὰ τὴν θέλησίν της, εἰς μίαν γωνίαν τοῦ περιβόλου τῆς ἐν Χάσκειοι Ἐκκλησίας τῆς Ὀσιομάρτυρος Παρασκευῆς. Ὁ τάφος αὐτῆς μέχρι τῆς σήμερον σώζεται.

Ὁ κοινωνήσας αὐτὴν γέρον παρακολουθεῖ αὐτὴν μέχρι τάφου, θέσας αὐτὸς οὗτος ἐντὸς αὐτοῦ ἓνα λίθινον κίονα μεθ' ἐνὸς σταυροῦ εἰς τὸ μέσον, ἅτινα μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίου ἐσώζοντο.

Τῇ 30 Ἀπριλίου τοῦ 1725 τελεῖται ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου της. Παρεκινήθησαν δὲ πρὸς τοῦτο οἱ κάτοικοι, διότι ἐγνώριζον τὰ βάσανα, τὰ ὁποῖα αὕτη γενναίως καὶ ἀγογγύστως ἐπὶ 16 συναπτὰ ἔτη ὑπέφερε.

Κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν εὗρον αὐτὴν σύσσωμον καὶ εἰδοποίησαν τὸν τότε Πατριάρχην **Παῖσιον**, ὅστις, αὐτοπροσώπως ἐλθὼν, εἶδεν ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς τὸ πρᾶγμα καὶ εἶτα ἐλειτούργησε μετὰ τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, διατάξας νὰ θέσωσι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐν ἰδιαιτέρᾳ λάρνακι, ὅπου μέχρι τῆς σήμερον εὔρηται. Ἰδοὺ τί ἀναφέρει ὁ Κωνσταντῖος : « Ὡ τῶν θαυμασίων σου, Χριστέ ! Ἀνορρύξαντες εἶδον σῶον καὶ ἀδλαβὲς διαμένον τὸ πανάγιον αὐτῆς σκῆνος, εὐωδίαν ἄρρηκτον ἐκχέον τοῖς πᾶσι καὶ ὑπερφυῇ τελοῦν θαύματα » (σελ. 340).

Ἐκτοτε ἀποφασίζεται ὅπως κατ' ἔτος τῇ 30 Ἀπριλίου ἐορτάζεται ἡ μνήμη αὐτῆς δι' ἀρχιερατικῆς λειτουργίας καὶ μετ' αὐτὴν γίνηται λιτανεία. Ἐν τῇ πηγῇ, ἐξ ἧς ἐλήφθησαν ταῦτα, ἀναφέρεται καὶ τὸ ἐπόμενον θαῦμα :

Κατὰ τὴν μνήμην, ὁπότε, ὡς καὶ σήμερον, πανταχόθεν ἄφθονον συρρέει πλῆθος, ἦλθε καὶ μία εὐλαβὴς μέχρι φαντισμοῦ, ἥτις, προσκυνήσασα, ἠθέλησε νὰ λάβῃ ἓνα δάκτυλον τῆς χειρὸς τοῦ λειψάνου, ὅπερ καὶ ἐπραξε. Τότε θαμβοῦται, οὐδὲν βλέπει καὶ δὲν δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς λάρνακος. Ἀνομολογεῖ τὴν ἁμαρτίαν της, ζητεῖ συγγνώμην καὶ ἐπιστρέφει τὸν ἀποκοπέντα δάκτυλον. Ἐμενε

δὲ ἐπὶ 40 ἡμέρας πλησίον τοῦ λειψάνου, νηστεύουσα καὶ προσευχομένη καὶ θέλουσα νὰ ἐλευθερωθῇ τῆς ἀσθενείας, ἦν σημειωτέον ὅτι ἔλαβε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. §

Τὸ ἴδιον ἔπαθε καὶ ἑτέρα ἄλλη, θελήσασα νὰ ἀποσπάσῃ τρίχα ἐκ τῶν μαλλίων τῆς καὶ ἥτις ἀνέφερε τὸ γεγονός.

ὑπὸ τῶν τότε ψαλτῶν καὶ ἄλλων λογίων, ἐλθόντων εἰς Χάσκιοι, συνετάχθη ἡ ἀκολουθία τῆς Ἀγίας, ἦν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ φυλάσσει ὁ ἀξιέπαινος καὶ ἐπαξίως στολίζων ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὸ ὑπὸ τοσοῦτων διασήμεων μουσικῶν στολισθὲν στασίδιον τοῦ δεξιοῦ χοροῦ ἐλλόγιμος κ. Βασίλ. Γεωργιάδης, μαθητὴς τοῦ Ραιδεστηνοῦ καὶ ἐγκρατὴς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὅτι ἄριστα.

Ὁ ἀρχαῖος οὗτος ὑπάλληλος τῆς ἐκκλησίας συνετέλεσε κατὰ πολλὰ ἵνα ἡ μνήμη τελεῖται πανηγυρικώτερον, συντελῶν εἰς τοῦτο διὰ τῆς χαρακτηριστικῆς εἰς αὐτὸν μουσικῆς τέχνης ἐν τῷ ψάλλειν¹.

Τὴν κεφαλὴν τῆς Ἀγίας Ἀργυρῆς, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακομιδῆς, ὡς τοῦτο φέρεται εἰς τὰ στόματα πολλῶν γερόντων, κατώρθωσε νὰ ὑπεξαιρέσῃ Ρωσσός τις μοναχὸς καὶ μεταφέρῃ εἰς Ρωσίαν, ὅπου τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐορτάζεται ἡ μνήμη τῆς. Ὁδηγοῦμεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸν ἐν Χά-

1. Ὡσαύτως πολλὰς προσπάθειας κατέβαλε καὶ καταβάλλει μέχρι σήμερον, ὅπως ὅσῳ τὸ δυνατόν καλλίτερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον τελεῖται ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀγίας, ἡ ἀξιότιμος οἰκογένεια τοῦ κ. Χρυσοστόμου Ζησιάδου, οὗτινος ἡ τε σύζυγος καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς περιποιοῦνται τὸ σκῆνος τῆς Ἀγίας, ἐφέτος δὲ κατὰ τὴν μνήμην θὰ ἀναρτήσωσι πρὸ τοῦ σκηνίου εἰς μέγα σχῆμα καὶ τὴν εἰκόνα Αὐτῆς, ἥτις δὲν ὑπῆρχε μέχρι σήμερον.

« οἱ ἱερὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς, ὅπου μέλλει νὰ
 ᾶ καὶ πιστεύσῃ. »

Τὸ Ἀπολυτίκιον τῆς Ἀγίας ἔχει ᾠδε :

« Τυράννους κατήσχυνας ἐν ταῖς βασάνοις, σεμνὴ δει-
 χθεῖσα, πολύαθλε, ὥσπερ ἀδάμας στερεός, Χριστοῦ μάρτυς
 » ἐνδοξε, ἔδειξας ἐναθλοῦσα πρὸς Χριστὸν τὸν Σωτῆρα
 » ἔρωτά τε καὶ ζῆλον καὶ ἀκόρεστον πόθον, δι' ὃ σε, Ἀρ-
 » γυρῇ, αὐτὸς ἀξίως ἐδόξασε ».

Τοιαῦτα καὶ τηλικοῦτα ἦσαν τὰ δεινὰ καὶ αἱ ταλαιπωρίαι
 τῆς μακαρίας ταύτης γυναικός, τῆς ὁποίας τὸν βίον καὶ τὴν
 ἀρετὴν εὐχομαι νὰ μιμηθῶσι καὶ αἱ σημεριναὶ μας γυναῖκες.

Τὸ ὄνομα Ἀργυρῇ ἃς εἶναι οἱ πρῶτοι λόγοι τῆς αὐγῆς,
 οἱ ὕστεροι τῆς ἐσπέρας· με τούτους κλείετε εἰς τὸν ὕπνον
 τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, με τούτους εἰσέρχεσθε, ἐξέρχεσθε
 ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, διὰ ν' ἀξιωθῆτε, ὥστε κατὰ τὴν ὥραν,
 καθ' ἣν μέλλετε νὰ παραδώσῃτε τὸ πνεῦμα, νὰ ἔχητε, ὡς
 εἶχεν ἡ Ἀργυρῇ, ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τὸν Ἰησοῦν, ἀπὸ τὸ
 ἄλλο μέρος τὴν Παναγίαν.

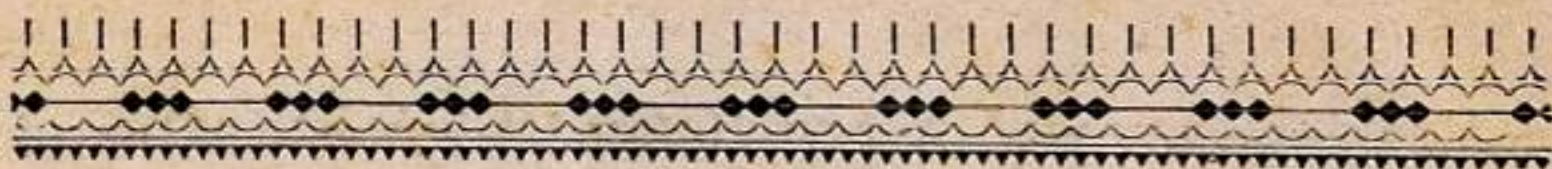
Χαῖρε, ἐνδοξε Ἀργυρῇ !

Χαῖρε ἡ μηχανήματα ἐχθρῶν διαλύσασα, χαῖρε καύχημα
 καὶ τίμημα Ἀρετῆς !

Αἰνεῖτε τὴν ὀσιομάρτυρα καὶ μεγαλομάρτυρα Ἀργυρῇν.

Φ. Σ. Φ.

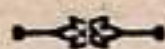

ΤΟ ΧΑΣΚΙΟΙ (ΤΟ ΠΙΚΡΙΔΙΟΝ)

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Τὸ ὄνομα Πικρίδιον εἶναι γνωστὸν ἀπὸ τοῦ Ε΄ αἰῶνος μ. Χ., ὠνομάσθη δὲ οὕτω ὑπὸ εὐλαβοῦς ἀνδρὸς Πικριδίου, ὅστις ἔκτισεν αὐτόθι Μονήν, καλουμένην **Μονήν τοῦ Πικριδίου**. Ἐσφαλμένως λέγεται καὶ ἀναγράφεται ἡ λέξις τὰ Πικρίδια, ἢ ἐν τῇ ἡμερομηνίᾳ, ἐν Πικριδίοις. Κωνσταντῖος ὁ Πατριάρχης, ὁ ἐκ τῶν νεωτέρων χωρογράφων τῆς Κων/πόλεως, ἀναφέρει ὅτι «τὸ Χάσκιοι εἶναι ἡ πάλαι κωμόπολις Περαιά, ποτὲ δὲ τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Κεραμαρρείων καὶ Πικριδίου», προστίθῃσι δὲ ὅτι ὁ τόπος οὗτος παρ-ωνομάσθη τοῦ Ἀραβίνδου ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρικίου (Magistre) Ἀραβίνδου, γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ τῇ Πρεγέκτα τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ (ὅστις ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 527—565 μ. Χ.).

Ὁ Πατρικίος οὗτος εἶχε καὶ ἴδιον αὐτόθι οἶκον καὶ λουτρὰ κτισθέντα ὑπ' αὐτοῦ· ἰδοὺ τί ἀναφέρει αὐτολεξεῖ¹ : «Ἡ κωμόπολις Περαιά, ποτὲ τοῦ Ἀραβίνδου, τῶν Κεραμαρρείων καὶ Πικριδίου, καλουμένη τὰ νῦν Χάσκιοι, ὅπου ἦτον

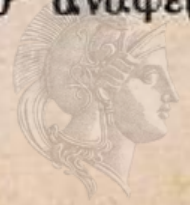
1. Κων/τιος «Κωνσταντινιάς», ἐκδ. Β' ἐν Κων/πόλει 1844, σελ. 162.

ἡ τοῦ Λαυρεντίου Μονή, κατέναντι τῶν Βλαχερνῶν· παρω-
νομάσθη δὲ ὁ τόπος αὐτὸς τοῦ Ἀραβίνδου ἀπὸ τινος Μαγί-
στρου, καλουμένου μὲ τοῦτο τὸ ὄνομα καὶ οἶκον ἔχοντα
ἴδιον αὐτόθι καὶ λουτρὰ ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντα, καὶ ὁ τῆς
Ἀγίας Παρασκευῆς εὐκτήριος οἶκος».

Τὸ Χάσκιοι ἐν τινι ἐκκλησιαστικῷ ἐγγράφῳ τοῦ Πατριάρ-
χου Ἱερεμίου Α', τῷ 1739 καλεῖται χωρίον τοῦ **Βρύγκα**.
Τὴν ὀνομασίαν ταύτην δίδει καὶ ὁ Δοσίθεος ἐν τῇ «Νο-
μικῇ Συναγωγῇ» ὡς καὶ ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν¹. Μόνος ὁ
Κομνηνὸς (Ἑλλήν λόγιος), ἀμαθῶς ἐκ τῆς Δωδεκαβίβλου
τοῦ Δοσιθέου μεταγράφων τὸ ὄνομα, ὀρθῶς κείμενον,
μετέβαλεν εἰς Βίγκα. Οἱ πάντες γνωρίζομεν ὅτι αἱ ὀνο-
μασίαι τῶν χωρίων ἢ τῶν πόλεων δίδονται ἀπὸ τὰ ὀνό-
ματα τῶν κτιζόντων ἐν αὐτοῖς τὰ παλάτια αὐτῶν ἀρχόντων.
Ἐπομένως, ἐπειδὴ γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας (Κεδρηνὸς
σελ. 503-508 καὶ Ζωναρᾶς Β' σελ. 72-77) ὅτι ἐν Χάσκιοι
κατῴκει ὁ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ τοῦ Β' σπουδαῖον
μετελθὼν πρόσωπον Πατρίκιος Ἰωσήφ Βρύγκας, πρέπει νὰ
μὴ παραδεχθῶμεν τὴν ὀνομασίαν τοῦ Κομνηνοῦ.

Τὸ Χάσκιοι εἶπομεν, ὅτι ἐλέγετο καὶ Περαιία. Ὁ Βυζάν-
τιος (ἐν τῇ τριτόμῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ περὶ Κων/πόλεως) ἀναφέ-
ρει ὅτι : «Περαιία δὲ καὶ Ἀντιπεραιία ἐκαλεῖτο ἐν γένει οὐ
μόνον τὸ καταντικρὺ τῆς πόλεως μέρος, τὸ Πέραν καὶ Ἀντι-
πέραν τοῦ Κόλπου, ἀλλὰ καὶ μέρος τοῦ Βοσπόρου, ὅθεν
ἀπαντῶμεν καὶ **Περαιάν τοῦ Διπλοῦ Κίονος**, καὶ ἀκόμη
καὶ αὕτη ἡ πέραν τοῦ Βοσπόρου παραλία τῆς Ἀσίας, καὶ
μάλιστα τὰ περὶ τὸ **Ἡραῖον** μέρη τῆς Χαλκηδόνος, πρὸς

1. Ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις τῷ 1661 καὶ ἐκαλεῖτο Μιχαὴλ ἐν τοῖς
κοσμικοῖς. Ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Τῷ 1703
ἐξελέγη μητροπολίτης Ἀθηνῶν (παρακατιόντες θ' ἀναφέρωμεν
περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου). Ἐτάφη ἐν Χάσκιοι.

εὖρον ἄνεμόν τοῦ Βυζαντίου, κατὰ τὸν Χωνειάτην, ἣτις πρὸς διαστολήν καὶ «Δαμάλεως Περαιία» καλεῖται ὑπὸ τοῦ Κινάμου». Γνωστοτέρα δὲ καὶ συνηθεστέρα εἶναι ἡ **Περαιία τοῦ Πικριδίου**, τὰ περὶ τὸ Χάσκιοϊ δηλονότι, τὸ Ὁκ-Μεϊδὰν καὶ τὸ Ἀϊναλὺ Καβὰκ μέρη, ἡ λεγομένη προσέτι καὶ τοῦ Ἀρεοβίνδου.

Κτίσις τοῦ Χάσκιοϊ.

Καίτοι ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν διαφόρων Βυζαντινῶν χρονογράφων, π. χ. Θεοφάνους, Κεδρηνοῦ, Ζωναρᾶ καὶ Ἀνωνύμου παρὰ Βανδουρίω, οὐδαμοῦ ἀναφέρεται ἡ χρονολογία τῆς κτίσεως τοῦ Πικριδίου, δὲν πρέπει ὅμως ἡμεῖς νὰ μὴ ὀρίσωμεν ὥς ἔγγιστα τὴν χρονολογίαν. Ἐκ τῶν διαφορῶν δὲ τῇδε κἀκεῖσε ἀναφερομένων ἱστορικῶν γεγονότων, ἐν οἷς ἀναφέρεται τὸ Χάσκιοϊ, μανθάνομεν ὅτι τὸ Πικρίδιον εἶναι κωμόπολις ἀρχαία καὶ ἀκμάζουσα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Βυζαντινῶν, ἀλλὰ δὲν πληροφορούμεθα ὀριστικῶς ποῖον τὸ ἔτος τῆς καθιδρύσεως αὐτῆς, ἢ τίς ὁ ἰδρυτὴς τῆς κωμοπόλεως ταύτης. Καὶ περὶ μὲν τοῦ τελευταίου φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μάθωμέν τι, διότι ἐξ ὅσων συγγραφέων γινώσκομεν, οἵτινες ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσωσι περὶ τοῦ Πικριδίου, οὐδεὶς εἶδε τὴν οὐσιώδη ἀνάγκην νὰ ἀναφέρῃ καὶ παραδώσῃ ἡμῖν τοῖς μεταγενεστέροις τοῦ πρώτου κτήτορος τὸ ὄνομα· ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, ἐπειδὴ ἡ ἱστορία ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου κατὰ τὴν στάσιν τοῦ Νίκα (532 μ. Χ.) κειμένην εἰς τὸ Χάσκιοϊ καὶ ἐπειδὴ ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τοῦ Πατρικίου Ἀραβίνδου, τοῦ κτίσαντος παλάτιον ἐν Χάσκιοϊ, ὅπερ δηλοῖ ὅτι κατοκεῖτο κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἐν μέρει τὸν χρόνον, καθ' ὃν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτίσθῃ τὸ Χάσκιοϊ καὶ νὰ θεωρήσωμεν τὴν θεμελίωσιν αὐτοῦ γενο-

ένην, ὡς τοῦτο παραδέχεται ὁ κ. Μ. Γεδεών, πρὸ τοῦ Ε' αἰῶνος, ἰσχυριζόμενοι ὅτι πρὸ τοῦ Ε' αἰῶνος τοῦτο τόπος Μοναστηρίων· οὐδείς βεβαίως παραδέχεται ὅτι αὐτὸ ἦν ἐποχὴν ἤκμαζεν ὁ Ἀραβίνδης, τὸ Πικρίδιον δὲν θὰ τοῦτο ἐκτισμένον, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην θὰ παραδεχθῇ ὅτι τὴν ἀρχὴν τῆς κτίσεως αὐτοῦ ἔλαβε πρὸ αὐτοῦ.

Ἐκ πάντων τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ἐξάγεται : α') ὅτι τὸ Πικρίδιον ἦτο ἤδη ἐκτισμένον πρὸ τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, καὶ ὅτι πρὸ τῆς χρονολογίας ταύτης ἦτο ἀκατοίκητον, χρησιμεῦον μόνον ὡς τόπος Μονῶν· β') ὅτι ἰδρύθη ὑπὸ ὁμογενῶν μεγιστάνων καὶ προκρίτων Βυζαντινῶν, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἐκθέσει.

Τὸ προάστιον τοῦτο εἶχεν ἰδίαν ἐπισκοπὴν, ὑποκειμένην τῷ πατριαρχικῷ κλίματι. Ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς μετὰ καὶ τοῦ ἁγιάσματος ἐτιμᾶτο λίαν καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν καὶ πολλοὶ εἰς αὐτὸν προσέτρεχον. Τὸ προάστιον τοῦτο ἐχρησίμευεν ὡς τόπος ἐξοχῆς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἀκόμη, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ τὸ πρὸ διετίας καὲν καὶ ὑπὸ Ἰουδαίων κατοικούμενον μέγαρον τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ Κουταλιανοῦ. Ὑπῆρχον ἐνταῦθα μεγαλοπρεπεῖς Μοναί, ἐν αἷς ἐφησύχαζον οἱ διάφοροι Πατρίκιοι, Ἡγεμόνες καὶ Ἀρχιερεῖς. Μία περίφημος Μονή, χρονολογουμένη ἀπὸ τοῦ ΣΤ' αἰῶνος εἶναι ἢ κατὰ τὸ Σούτιλιδζε «Μονὴ τοῦ Εὐτυχίου».

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸ προάστιον τοῦτο ἤκμαζεν, ἦτο δὲ μία ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερουσῶν ἐνορία, οὕτω δὲ ἀναφέρεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὅτι κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὁ Πατριάρχης, ἐπὶ τῇ παρ' αὐτοῦ γενομένη θείᾳ λειτουργίᾳ (26 Ἰουλίου), ἐλάμβανεν ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας 1775 ἄσπρα, ἥτοι περὶ τὰ 120 φράγκα, χρῆμα ἀρκετὰ σεβαστὸν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους.

Ἀπὸ τὸ 1732—1733 ἡ κοινότης Χάσκιοι ἐχορήγει 480 ἄσπρα κατὰ μῆνα μισθὸν εἰς τὸν διδάσκαλον (30 περίπου

φράγκα), μισθὸν ἴσον πρὸς τὸν τοῦ διδασκάλου τῆς ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκτοτε μέχρι τοῦ 1791 οὐδαμῶς εὐρίσκεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ σχολεῖον διαπρέπον ἐν Χάσκιοι.

Ἀπὸ τοῦ 1730—1740 ὑπῆρχον ἐν Χάσκιοι δύο προεστῶτες ἱερεῖς, οἵτινες ἔδιδον ἐμβατήκιον εἰς τὸ ταμεῖον τῆς σχολῆς 48,900 ἄσπρα, ἥτοι 3,000 φράγκα.

Τὸ Χάσκιοι διετήρει τιτουλάριον ἐπίσκοπον· ἐν παραδείγματι ἀναφέρομεν τὸν Σωτηρουπόλεως Δαμασκηνόν, ἐπισκοπεύσαντα ἀπὸ τοῦ 1798—1819.

Ἀπὸ τοῦ 1530—1540 προϊστάμενος τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀναφέρεται Μητροφάνης ὁ Βυζιάντιος (Μητροπολίτης Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ τῷ 1565 Πατριάρχης γενόμενος Κωνσταντινουπόλεως). Οὗτος, Πατριάρχης ὢν, σπανίως διέμενεν ἐν τῷ κατὰ τὴν Παμμακάριστον Πατριαρχείῳ, προτιμῶν νὰ μένη ἐν τῇ Ἀγίᾳ Παρασκευῇ.

Μεταξὺ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀναφέρονται καὶ τὸν κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΔ' αἰῶνος ἀποθανόντα ἀείμνηστον Ἠγεμόνα τῆς Βλαχίας *Κωνσταντῖνον Βασσαράβαν Βραγκοβάνον*, ὅστις πλουσιοπαρόχως εὐηργέτησε τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Τὸ Χάσκιοι καὶ ὑπὸ ἔποψιν πολιτικῆς ἀκόμη ἤκμασεν ἄλλοιτε, ἐν παρόδῳ δὲ ἀναφέρομεν ὅτι κατὰ τὸ 1779 μ. Χ. ἐν τῷ κατὰ Ἀϊναλὺ καβὰκ ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Ἀχμέτ τοῦ Γ' τῷ 1718 ἀνεγεροθέντι ἀνακτόρῳ ὑπεγράφη ἡ μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Τουρκίας περίφημος Συνθήκη.

Ἐκκλησίαι ἐν Χάσκιοι.

Μετὰ δὲ τὰ εἰρημένα, παραιτίθεμεν κατάλογον τῶν ἐν Πικριδίῳ : Σούτλιτζε, Καρὰ Ἀγάτς, Βυζαντινῶν Ἐκκλησιῶν, κατὰ τοὺς συγγραφεῖς, ὅπως καὶ ὁ Δουγκάκιος ἐμελέτησε καὶ κατ' ἄλλας πηγὰς· κατ' αὐτάς, αἱ ἐκκλησίαι αὗται ἦσαν :

α') Τῇ Θεοτόκῳ ἀνατεθειμέναι.

Ἡ τῶν Ἀρεοβίνδου (Χάσκιοι), κτισθεῖσα ὑπὸ Πέτρου Μαγίστρου, ἀδελφοῦ Μαυρικίου] αὐτοκράτορος τῷ 598.

Ἡ ἐπὶ τῆς **Μαρανακίου** πέραν καὶ **Μιχαήλ** καὶ Βασιλείου τοῦ πρὸς μητρὸς θείου τῆς Αὐγούστης Θεοφανοῦς, δὲν ὁ Θεόφιλος, μάντεώς τινος προειπόντος αὐτῷ ὅτι ἐκ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ μετ' αὐτὸν αὐτοκρατορήσουσι, μοναχὸν ἀπέκειρε καὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον Μονὴν ἀπέδειξε. Τὸν ναὸν τοῦτον ἔκτισε Σέργιος ὁ Πατριάρχης, ἐν ᾧ καὶ ἐτάφη. Εἰς τοῦ Μαρανακίου τούτου τὴν γενεὰν ἀνῆκε καὶ ὁ Ἰλλούστριος Κωνσταντῖνος, ὁ πατὴρ τῆς Ἀγίας Θεοφανοῦς τῆς Βασιλίδος, συγγενῆς τριῶν βασιλέων, κατὰ τὸ Συναξάριον τῆς 16 Δεκεμβρίου.

β') Ἐπ' ὀνόματι Μαρτύρων καὶ Ὁσίων.

Τοῦ Ἀγίου **Κόνωνος**, τοποθετούμενος ρητῶς ὑπὸ τοῦ **Νικήτα** «πέραν ἐν τῷ στενῷ πρὸς θάλασσαν». Φαίνεται δὲ ὅτι ἦν μοναστήριον, διότι τούτου οἱ μοναχοὶ διέσωσαν εἰς τὸν Ἅγιον Λαυρέντιον τοὺς ἀπὸ τῆς ἀγχόνης καταπεσόντας δύο στασιώτας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ (ὅρ. σελ. 32). Ἀντίκρουζε δὲ τῇ πέραν ἀποβάθρα τῶν Πηγῶν, καὶ καθ' ὅσον ἐξάγεται ἐκ τῶν συγγραφέων, δὲν πρέπει νὰ ἦτο μακρὰν τοῦ ποταμοῦ.

Ἡ τῶν **Ναυατιανῶν**, ἡ Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος (πλησίον τοῦ ποταμοῦ), ὅπου ἐτάφη κατὰ τὸν ἱστορικὸν Σωκράτην, ὁ Παφλαγὼν οὗτος Ἀλέξανδρος, συνασκητὴς τοῦ μακροβιωτάτου **Αὐξάνοντος**, ἀποθανὼν ἐν εἰρκτῇ ὑπὸ τῶν πληγῶν, αἷς αὐτῷ ἐπήνεγκον οἱ περὶ τὸν **Μακεδόنيον** ἀρειανίζοντες.

Ἡ τῶν **Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης** «πέραν ἐν τοῖς Σολομῶντος», ὡς γράφουσι τὰ Μηνιαῖα (2 Ὀκτωβρίου).

Τοῦ Ἀγίου Μάμαντος πέραν ἐν τῷ Σίγματι, παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Τοῦ Ἀγίου Πρίσκου καὶ Νικολάου παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ἐν τῷ Σίγματι. Τὸ μαρτυρεῖον τοῦ Ἀγ. Ἀνθίμου, κτισθὲν ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὸν Προκόπιον, «ἐπὶ θάτερα τοῦ Κόλπου», ἴσως παρὰ τῷ σήμερον Σούτλιτζε.

Ἡ τοῦ Ἀγίου Παντελεήμονος, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ Α' κατὰ τὴν θέσιν τὴν καλουμένην σήμερον Ἀῖναλὺ Καβάκ, καθύπερθεν τοῦ Ναυστάθμου, ὅπου ὑπάρχει καὶ σήμερον ἀκόμη ἁγίασμα τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου, ἐκτισμένον δὲ ἐντὸς τῆς γῆς, εἰς ὃ κατέρχεται τις διὰ βαθμίδων. «Ἡ ἐκκλησία αὕτη μετεποιήθη πιθανῶς ἐπὶ τῶν εἰκονομάχων εἰς ὀπλοστάσιον (Armamentarium), ὑπὸ δὲ τῆς Θεοδώρας τοῦ Θεοφίλου (829—842) μετεκοσμήθη αὖθις εἰς ἐκκλησίαν» (Βυζάντιος τόμ. II 17). Παραπλεύρως τῷ ἁγιάσματι ὑπάρχει θόλος ἐξέχων εἰς τὸ βάθος ἐπὶ τῆς Α πλευρᾶς, ἔχων ὑπόγειον δρόμον, ὃς φέρει πολὺ μακρὰν ὑπὸ τὴν γῆν. Ὁ διάδρομος οὗτος εἶναι σήμερον πεφραγμένος ὑπὸ χωμάτων, ὥστε δύσκολον καθίσταται νὰ εἰσδύσῃ τις ἐκεῖ. Τὸ ἁγίασμα τοῦτο ἦτο ἰδιοκτησία τοῦ ἐν Χάσκιοι κατοικοῦντος ἄλλοτε γνωστοῦ οἴκου τῶν Χαβιαράδων, ὑφ' οὗ ἐδωρήθη εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Κοινότητα Χάσκιοι, μέχρι δὲ τοῦ 1909 εὕρισκετο ἐντὸς τῆς οἰκίας τῶν Χαβιαράδων, οἵτινες ἐκτίσαν αὐτὴν τῷ 1843 καὶ ἐπώλησαν εἰτα εἰς τὴν οἰκογένειαν Ε. Ταλλιάνη. Ἐγένετο δὲ σὺν τῷ ἁγιάσματι παρανάλωμα τοῦ παμφάγου πυρὸς κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1909, ἀπὸ πέρυσιν ὅμως, τῇ πρόφρονι φιλευσεβεῖ φροντίδι εὐγενῶν τινων κυριῶν, ἐπεδιορθώθη καὶ μετεκοσμήθη ὁπωσοῦν. Πρὸ πολλῶν ἐτῶν μερῶν τινων τῶν πέριξ τοῦ Ἀγιάσματος ἀνασκαφέντων, πλεῖστα εὐρέ-

θησαν ἀντικείμενα μαρτυροῦντα τὴν ὑπαρξιν ἄλλοτε ἐκκλησίας, ἧς τὸ ρηθὲν ἁγίασμα ἀπετέλει μέρος. Τῷ 1891 εὗρέθησαν θυμιατήρια, λύχνοι, λίθιναι στῆλαι φέρουσαι γράμματα, περὶ τοὺς 8—9 τάφοι, τείχη ἀρχαῖα, ἔχοντα διεύθυνσιν πρὸς Α. Εὐχόμαι ὅπως ληφθῇ φροντὶς πρὸς ἐκχωμάτωσιν πολλῶν κειμηλίων.

γ') Ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγγέλων.

Ἡ τοῦ Ἀγίου Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ «πέραν ἐν Χάλδαις», ἧς τὰ ἐγκαίνια μνημονεύονται ἐν τῷ Συναξαρίῳ τῇ 26 Ἰουλίου.

δ') Ἐπ' ὀνόματι Γυναικῶν Μαρτύρων καὶ Ὁσίων.

Ἡ τῆς Ἀγίας Ματρώνης ἐκκλησία καὶ μονή.

Ἡ τῆς Ἀγίας Μάρτυρος Παρασκευῆς (Εὐκτήριον τοῦ Ἀρεοβίνδου). Κατὰ Γρηγόριον τὸν Διάκονον (ὅστις ἦτο ἱερεὺς τοῦ εὐκτηρίου τούτου) «ἐν τῷ βίῳ Βασιλείου τοῦ νέου», τοῦτο ἔκειτο πλησίον τοῦ Δούματος τοῦ Ἀρεοβίνδου. Σήμερον ὑπάρχει ναὸς τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς· δὲν εἶναι μὲν ὁ αὐτὸς ὁ ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου ἀναφερόμενος, ἐκτίσθη ὅμως ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐρειπίων, πιθανὸν δὲ ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου.

Ἐν τῷ τοῦ ναοῦ νάρθηκι ἔκειντο μέχρι πρὸ πολλῶν ἐτῶν, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Κωνσταντινιάδος, ἀρχαῖά τινα μαρμάρινα ἀγαλμάτια, ἅτινα ἐξέλιπον ὅμως εἴτα, ὑφαιρεθέντα πάντως ὑπὸ τινος τῶν εὐγενῶν ἐκείνων ἱεροσύλων τῆς ἀρχαιότητος, ὅσοι περιέρχονται γῆν καὶ θάλασσαν ἐπὶ τούτῳ» (Βυζ. II τομ. 13).

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντῖος ἀναφέρει ὅτι «ὁ τῆς Ἀγίας

Παρασκευῆς εὐκτήριος οἶκος», ὃς καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν κατελείφθη εἰς ἡμᾶς, μετεποιήθη κατόπιν εἰς τὴν φερώνυμον ἐκκλησίαν· 30 ἔτη πρὸ αὐτοῦ ἐσώζοντο ἀγαλμάτια ἐν τῷ νάρθηκι ἐκ μαρμάρου, προερχόμενα ἴσως ἐκ τῶν ἐκεῖ πλησίον εὕρισκομένων ποτὲ λουτρῶν. Τὸ Φιρμάνιον τῆς ἐκκλησίας χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σουλτὰν Βεγιαζήτ Α' 1206 (1791), ἀναφέρει δὲ ὅτι ἡ περιοχὴ αὐτῆς εἶναι 4 δονουμίων.

Μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς (οὗτινος ὁ περίβολος κατεῖχε τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ νεκροταφείου Βαλουκλῆ) ἐθάπτοντο οἱ διάσημοι ἄνδρες τοῦ ἡμετέρου Γένους, Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς, Ἡγεμόνες ἢ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν.

Μεθ' ὅλον τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων περιγραφῶν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῶν ἀρχαίων μνημείων τοῦ Χάσκιοι, ὁ ἐπιχειρῶν νὰ γράψῃ περὶ αὐτῶν τώρα, εἴτε ὑπὸ ἱστορικὴν εἴτε ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἐποψιν, εὕρσκεται εἰς θέσιν δυσχερῆ, μὴ δυνάμενος ν' ἀνεύρῃ ἐν αὐτῷ τὰ ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἀναφερόμενα μνημεῖα, ἔνεκα τῆς καταστροφῆς αὐτῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ κωδωνοστασίου τῆς ἐκκλησίας.

Τὰ ἐναπομείναντα μνημεῖα εὔρηνται ἐν κακῇ καταστάσει, καθόσον παρημελήθησαν καὶ κατεχώσθησαν ὑπὸ τὰ χόρτα καὶ χώματα.

Ἴδου τί ἀναφέρει ὁ κ. Μ. Γεδεὼν ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Λίθοι καὶ Κεράμεια»: «Ἐπισημότατον νεκροταφεῖον τῶν τελευταίων αἰώνων, ἐν ᾧ Πατριάρχαι, Ἡγεμόνες καὶ Λογάδες τοῦ Γένους ἐθάπτοντο μέχρι τοῦ 1860, ἦτο τὸ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς ἐν Χάσκιοι ἐκκλησίας Ἀγίας Παρασκευῆς», ἐν δὲ τῇ Ἀγίᾳ Προθέσει οἱ ἱερεῖς ἐποιοῦντο τὸ μνημόσουνον τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει (κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν φυλλάδα) Ἀθανασίου, Δοσιθέου, Χρυσάνθου, Μελετίου, Ἐφραίμ καὶ Παρθενίου τῶν Πατριαρχῶν, Γαβριήλ, Θεο-

κλήτου, Γρηγορίου, Ἰακώβ, Διονυσίου, Νεοφύτου, Καλλινίκου, Ἱερεμίου, Θεοφίλου, Γερασίου, Καλλινίκου καὶ Διονυσίου τῶν ἀρχιερέων, Νικολάου βοεβόδα καὶ Γρηγορίου βοεβόδα καὶ Νικολάου. "Απαντες οὗτοι ἐτάφησαν ἐνταῦθα, ἐξ οὗ ὁ ναὸς ἐπορίζετο χρήματα ὡς δικαίωμα ἐνταφιάσεως. Οὕτω, λέγει ἡ ἱστορία, ὅτι 12030 ἄσπρα ἔλαβεν ὁ ναὸς ἐπὶ τῷ ἐνταφιασμῷ τοῦ υἱοῦ τοῦ διδασκάλου Σπανδωνῆ, τοῦ ἀρχοντος Γεωργάκη τῷ 1732, 1800 ἄσπρα πρὸς ἐνταφιασμόν τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχοντος Ραμανδάνης τῷ 1732.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχον τὰ μνημεῖα τῆς οἰκογενείας Λαχωβάρη (συγγενῶν τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ διαπρεποῦς οἴκου τῶν Λαχωβάρη). Ἐνταῦθα ἐτάφησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἡ οἰκογένεια τοῦ Ράδουλα, ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, καὶ τοῦ Δραγομάνου Ἰσαάκ.

Ἡ οἰκογένεια Δράκου Σούτσου τῷ 1837 ἔδωκεν ὡς δικαίωμα ἐνταφιασμοῦ τῆς θυγατρὸς τοῦ Δράκου εἰς τὸ ταμεῖον τῆς ἐκκλησίας 7200 ἄσπρα.

Ἐνταῦθα ἐτάφη ὁ περίφημος καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων Γιακουμάκης, ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος (ὅστις ἀπέθανε τῇ 12 Δεκεμβρίου τοῦ 1714) (ὄρα σημ. σ. 41) καὶ ὁ ἐκ Καστορίας Μανωλάκης, καθηγητὴς, ἐνταῦθα ἐτάφη.

Ὁ ναὸς εἶχε δύο νεκροταφεῖα, ὧν τὸ ἕτερον ἐλέγετο «τὰ ἐπάνω μνήματα», τὸ καὶ ἐπισημότερον.

Τὸ εἰκονοστάσιον τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας ἐχρυσώθη ἀληθεῖ χρυσῷ ὑπὸ τοῦ ἀρχιχρυσοχόου τῶν Ἀνακτόρων Μιχαλάκη βέη, ὅστις ἐχρύσωσε τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσιραγὰν καὶ τοῦ Βεηλέρ βέη, ἐκατῶκει δὲ εἰς τὴν συνοικίαν Καλαῖδζι Μπαγτσέ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερον τὸ Μενδὶλ-Σοκάκ. Τὸ χρύσωμα δὲ τοῦτο διετηρήθη μέχρι τοῦ ἔτους 1903, ὅποτε δυστυχῶς, παρ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν τῶν διεπόντων τὰ τῆς ἐνορίας, θελησάντων νὰ χρυσώσωσιν αὐτό, κατεστράφη ὁ ἀληθὴς χρυσός, τεθέντος ἐπ' αὐτοῦ ψευδοῦς χρυσώματος.

Μοναὶ ἐν Χάσκιοϊ.

Ἡ τοῦ Εὐτυχίου τῶν Λυκαόνων, πλησίον τοῦ Χάσκιοϊ, ἥς, ἐπὶ Μηνᾶ, γινώσκομεν τὸν ἄββᾶν Ζώσιμον, τὸν ἡγούμενον Μόδεστον καὶ τὸν «δευτεράριον» τοῦ ἡγουμένου Φλαβιανὸν πρεσβύτερον.

Ἡ τοῦ Πικριδίου, κτῖσμα τοῦ ἐπωνύμου κοιτωνίτου τοῦ ἐπὶ Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας.

Λουτρὰ καὶ θέρμαι.

Ἐν Χάσκιοϊ ὑπῆρχον τὰ λουτρὰ τοῦ Ἀρεοβίνδου. «Λέων ὁ Γραμματικός», ὅστις ἤκμασε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, ἀναφέρει ὅτι «εἰς τὰ Ἀρεοβίνδου ὑπῆρχε λοῦμα καὶ φαίνεται ὅτι τοῦτο ἦτο γνωστὸν καὶ συχνάζομενον, ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἴδιος λέγων: «Ὁ δὲ Θεόκτιστος ἀπελθὼν ἐν τῷ λούσματι τοῦ Ἀρεοβίνδου, ὡς ἔθος ἦν αὐτῷ, εἶτα ἐλθὼν εἰς τὰ Ἀσκηρητικά, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Λαυσιακόν» (ἐκδ. Paris σελ. 461).

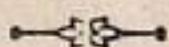
Τὸ ἐν Τοῖκ-Σαλήμ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

Ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ὁ οἶκος Πατριάρχου Ἱερεμία Α', ἐν τῷ ὁποίῳ εὗρίσκετο τὸ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. Ἀδίκως δὲ μετεβιβάσθη ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν, καθ' ὅτι τοῦτο ἐδωρήσατο ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἢ ἑξαφάνισις ἢ μᾶλλον μεταβίβασις ἐκ τῶν χειρῶν εἰς ἑτέρους, εὐθύνει τοὺς κατὰ καιρὸν ἐπιτρόπους τῶν Σχολῶν καὶ Ἐκκλησίας. Κωνσταντῖνος ὁ Πατριάρχης ἰδοὺ τί λέγει περὶ τοῦ αγιάματος τούτου: «Τὸ Ἀγίασμα τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀναφέρεται, ἐν τῷ ὑπὸ Ἱερεμία τοῦ Α' 1639 χειρογράφῳ αὐτοῦ, ὅτι ἦτο κτῆμα ἰδικόν του, ὅπερ προσήλωσεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον».

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

Ἡ Περαιία τοῦ Πικριδίου ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ἐξῆς χωρία ἢ συνοικίας: Καρὰ-Ἀγάτς (Δρῦν), Σούτλιτζε, Χαλιτζῆ-Ὀγλοῦ, Πιρὶ-Πασῆ, Πικρίδιον (Χάσκιοι), Ἀϊναλὺ-Καβάκ.

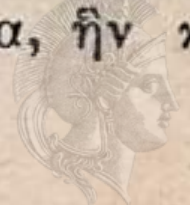
Καρὰ-Ἀγάτς (Δρῦς).

Ἐνταῦθα τὸ πάλαι ὑπῆρχεν ἡ *Ἀλσος ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος*. Ὁ Χωνειάτης ἀναφέρει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὴν *Δρῦν* ταύτην πρὸς τὴν ἄλλην *Δρῦν*, τὴν ἐν Ρουφι-νιαναῖς, κειμένην μὲν ἐπίσης ἐν τῷ Πέραν τῆς Πόλεως, ἀλλ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ». Οἱ Ὀθωμανοὶ διέσωσαν τὴν ὀνομασίαν τοῦ χωρίου τούτου «Καρὰ-Ἀγάτς». Ἐσφαλμένως οἱ νεώτεροι Τοῦρκοι ἱστορικοὶ ἢ καὶ περιηγηταὶ Εὐρωπαῖοι ἀναγράφουσιν αὐτὸ «Κίρκ-Ἀγάτς».

Ὑπῆρχον δύο ἰζαμῖα, ὧν τὸ ἕτερον, κτῖσμα τοῦ ἀρχιευνούχου Ὁσμάν Ἀγᾶ. Μέχρι τοῦ 1820 ἐσώζετο ἐνταῦθα μεγαλοπρεπέστατον Παλάτιον, ὅπου μέχρι τοῦ 1732 ὁ Σουλτάνος διέτριβε τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος.

Κεραμαρεῖα (Τουβλαδζίδικα).

Εἰς τὰς κλιτύας τοῦ λόφου τοῦ Καρὰ-Ἀγάτς εἶναι τὰ Κεραμαρεῖα. Τὰ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν κεραμεῖα, ἀπὸ τῆς Περαιίας τῶν ὁποίων παρετείνετο, κατὰ τὸν Χαλκοκονδύλην, ἢ ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ κατασκευασθεῖσα γέφυρα, φέρουσα πρὸς τὴν πόλιν, ἦτο ἐξωτέρα καὶ πιθανῶς ὅπου μέχρι τοῦ 1862 ἐπερατοῦτο ἡ τρίτη ἐπὶ τοῦ κόλπου γέφυρα, ἣν κατὰ

1852

— 52 —

τὸ ~~1862~~ ἐξεύξατο ὁ μεγαλοπράγμων Ἀρμένιος τελώνης Τζε-
ζαερλῆς· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄλλη ἄκρα τῆς γεφύρας ἔφθινεν εἰς
τὸν Κυνηγὸν ἢ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Κων)πόλεως,
ἄχρι τῆς Ξυλοπόρτης, φαίνεται ὅτι τὸ ὄνομα καὶ πιθανῶς
καὶ τὰ Καμίνια ἐξετείνοντο καθ' ὅλην τοῦ Αὐλῶνος κόλπου
τὴν παραλίαν, ἄχρι τοῦ Ἀϊναλὺ-Καβάκ, ὅπου ἦτο ἡ κεφαλὴ
τῆς γεφύρας. Τοῦτο πιθανολογεῖ ἔτι μᾶλλον καὶ τὸ παρὰ
τὴν ἐκκλησίαν ἐρυθρόχρουν τζαμίον, καλούμενον Κηρμὴδ-
Τζαμισί. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Βυζαντινῶν μέχρι σήμερον
οἱ Ἑβραῖοι ἔχουσι τὰ ταφεῖά των ἐνταῦθα. Ὁ Βυζάντιος
ἀναφέρει ὅτι «τὰ ταφεῖα τῶν Ἑβραίων ἔκειντο ἐπὶ τῆς ἀπέ-
ναντι Περσίας (Χάσκιοι) ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν Βυζαντινῶν.

Σούτλιτζε (Γαλακρήνη).

Πιθανῶς τὸ χωρίον τοῦτο ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν ταύτην
ἐνεκα τῆς ἐνταῦθα τοποθετήσεως τῆς παλαιᾶς Γαλακρήνης,
ὅπου, κατὰ τὸν Γραμματικὸν Λέοντα, **Νικόλαος ὁ Μυστι-
κός**, δις Πατριαρχεύσας ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ᾠκοδομή-
σατο Μονήν, ἐπωνομασθεῖσαν τῆς Γαλακρήνης, ἐν ἣ ἐκη-
δεύθη τῷ 925. Τὴν γνώμην ταύτην ἀνισχυροποιεῖ ἡ ἐπομένη
περικοπὴ τοῦ ἱστορικοῦ Ζωναρᾶ, ὅστις τοποθετεῖ τὰς Γαλα-
κρήνας ἢ τοῦλάχιστον τὴν μονὴν τῶν Γαλακρηνῶν πέραν ἐν
Χαλκηδόνι, ἰδοὺ δὲ τί λέγει : «Ἐκ δὲ τῶν Βασιλείων αὐτίκα
διαπερᾶται πρὸς τὴν Ἡρίαν, κακεῖθεν πεζοποροῦντα εἰς τὸ
ἐν Γαλακρήναις ἄγουσιν αὐτὸν μοναστήριον» (ἐνταῦθα ὁμι-
λεῖ περὶ τῆς ἐξώσεως τοῦ Πατριάρχου τούτου).

Εἰς τὴν παραλίαν τοῦ Σούτλιτζε ἦσαν ποτε τὰ παλάτια
καὶ οἱ κῆποι τῶν ἐπὶ Σουλεῦμάν Α' ἀκμασάντων δύο μεγά-
λων τῆς Τουρκίας ἀνδρῶν Σεῖχ-οὔλ-ἔλ-Ἑμπους-σουοῦς-
ἔλ-Ἀμαδέ, καὶ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου Μεχμέτ Σοκολλή.
Οἱ τάφοι ἀμφοτέρων (ἐξ ὧν τὸν τοῦ Σοκολλή ἠρχιτεκτόνησεν

ὁ περίφημος Σινάν), εἶνε καταντικρὺ τοῦ Σούτλιτζε εἰς τὸ Κοσμίδιον (Ἑϊούμπ)¹.

Ἐνταῦθα ὑπάρχουσι καὶ τζαμιά, ὧν τὸ ἀξιολογώτερον εἶνε τὸ τοῦ *Τσαοὺς Μπασῆ*, ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ὁποίου ἐτάφη ὁ *Καραχισσαρῆ*, ὁ περιφημότερος τῶν καλλιγράφων τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου, ἀποθανὼν τῷ 1591. Ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ δύο ἄλλα, τὸ μὲν φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀχμέτ πασᾶ, τὸ δὲ τὸ τοῦ Καλιτζῆ-Ὀγλοῦ.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου τούτου ἔκειτο πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὸ *Ἀσκητήριον* (Τεκκὲ) τοῦ *Τζαφὲρ ἄμπάδ*, κτῖσμα θεράποντος τοῦ Μεγάλου Σουλεῦμάν, ὅστις ἀφιέρωσε πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ τὰ προσκομισθέντα αὐτῷ *Δῶρα* ὑπὸ πρέσβεός τινος *Ἰνδοῦ*, ὃν ἐδέξατο πρὸς ἀκρόασιν ἐνταῦθα. Ὁ ἱστορικὸς «*Ἐμβλιᾶ*» ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του ἐκ τῶν δώρων δὲν ἐσώζετο εἰμὴ *Ἀργυρένδυτόν* τι κύπελλον. Ἐν τῷ ἀσκητηρίῳ τούτῳ ἐδείκνυτο τὸ μνήμα ἑνὸς τῶν εὐνοουμένων *Σουλτὰν Σελήμ Α'*, ὀνόματι *Τζιμπούδ*.

Ἐτερον *Ἡσυχαστήριον*, τὸ τοῦ *Σεῖχη Καρμανῆ*, τὸ ἀρχαιότατον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ χωρίου τούτου ὑπῆρχον ἄλλοτε τὸ

1. Ὁ *Ἐλ Ἀμαδῆ* προήχθη ἀπὸ Καζασκέρ τῆς Ρούμελης εἰς τὴν ἀνωτάτην τοῦ ὀθωμανικοῦ κλήρου περιωπὴν, διέπρεψε δ' ἐν αὐτῇ ἐπὶ 30 ἔτη (1545-1574), ἀφείς ὑπόληψιν συνετοῦ, ἀκριβοδικαίου καὶ μετριοφρονος ἀνδρός. Συνέγραψε διαφόρους λόγους, ἀξίας πραγματείας, ἰδίως δὲ περίφημον τοῦ Κορανίου ὑπόμνημα καὶ τοὺς θυρulloμένους (αὐτοῦ Φετβάδες, ἐφ' ὧν στηρίζονται πλείοτεροι τῶν Νόμων τοῦ Μεγ. Σουλεῦμάν. Ὁ Σοκολλῆ, παρανομούμενος ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ ἐν Βοσνίᾳ ὀχυροῦ φρουρίου Σοκόλ, ἀνετράφη παιδιόθεν ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ χαρεμίῳ. Διεδέχθη τὸν περιώνυμον *Βαρβαρόσαν* καὶ διεξήγαγε τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐπὶ 15 ἔτη (1564-1579), ὑποβαστάσας τὴν δόξαν τοῦ Σουλεῦμάν, καθ' ὅλην τῆς τοῦ Σελήμ βασιλείας τὸ διάστημα καὶ παραδοὺς αὐτὴν τῷ Μουράτ, ἔπεσε θῦμα τῆς μανίας ἑνὸς ἀπηλπισμένου.

Χαρμὰν μπασὶ καὶ ἐνδότερον τοῦ κύκλου αἱ *παγοῦῃ* και (Καρλὺκ). «Κάμπαντι δὲ τὸ Ἀκρωτήριον, ἴδρουνται περὶ τὸ πρὸς Δ πέρας τοῦ Χάσκιοῖ, τὰ καταγώγια τῶν Βομβαρδαρίων καὶ Σκαπανέων (Κουμπαρατζήδων καὶ Λαγουμτζήδων) καὶ πλησίον αὐτῶν τὰ παλαιὰ τῶν πυροβόλων Ὀλμων χυτήρια καὶ τὰ ἐργοστάσια τῶν ὑποβάθρων τῶν κακονίων (Affûts). τὰ καταστήματα ταῦτα, ἀπανθίσαντα ἤδη, εἶναι λείψανα πολῦτιμα τῆς τοῦ Σουλτὰν Σελήμ βασιλείας, μεταγαγόντος ἐνταῦθα τὸν πρῶτον τῶν Βομβοβολιστῶν στρατῶνα, ὃν εἶχεν ἤδη κτίσει Σουλτὰν Ἀχμέτ ὁ Γ' ἐν τῷ τοῦ Σκουτάρεως Ἀγιάσματι.

Ἐνταῦθα εὐρίσκεται τὸ Αὐτοκρατορικὸν ἐργοστάσιον τῶν φυσεκίων, παρ' αὐτῷ δὲ καὶ τὸ Ἰουδαϊκὸν Νοσοκομεῖον, σήμερον σχεδὸν ἄχρηστον.

Κατὰ τὴν συνοικίαν Περὶ πασσᾶ κεῖται τὸ οἰκοδόμημα τοῦ *Δεγκλερχανέ* (ἐν αὐτῷ ἐχύνοντο αἱ ἄγκυραι «Λεγκιέρ») τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ναυστάθμου. Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι ἰδρύθη μὲν τὸ πρῶτον ἐν ἔτει (1708) ἐπὶ Ἀχμέτ Γ', μετασκευασθὲν δὲ ἐπὶ τὸ μεγαλείτερον ἐπὶ Σελήμ Γ', κεῖται δ' ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος τῆς ἡϋόνης, ὅπου ἐκβάλλει ὁ χεῖμαρρος Κισσῶν» (Βυζ. τόμ. Β' σελ. 7).

Τὸ Πικρίδιον (Χάσκιοῖ).

Μετ' αὐτὸ ἐρχόμεθα εἰς τὸ προάστειον τὸ ἐπὶ Βυζαντινῶν μὲν Πικρίδιον, μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν Ἀγία Παρασκευὴ λεγόμενον, ὑπὸ τῶν Τούρκων δὲ νῦν Χάσκιοῖ. Τοῦτο εἶνε τὸ πολυανθρωπότερον τῶν ἐπὶ τοῦ Κερατίου προαστείων μετὰ τὴν Περαίαν, κατοικούμενον ὑπὸ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ὀλίγων Ἀρμενίων, κατὰ τὴν συνοικίαν Χαληδζή-ὀγλοῦ, καὶ οἵτινες ἔχουσι ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, ἐν ἣ κατ' ἔτος μετὰ τὸ Πάσχα λειτουργεῖ ὁ Ἀρμέ-

ιος πατριάρχης. Ἐνταῦθα κατῴκει ὁ πολὺς τελώνης Τζε-
μαρλῆς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι Ἀρμένιοι.

Τῷ 1872 οἱ Ἑβραῖοι ἐσπούδαζον τὴν *Ἑβραϊκὴν φι-
λολογίαν* καὶ *Τωρά*¹ ἐν τῇ κατὰ τὸ Χάσκιοι τότε μεγάλη
καὶ ἀκμαζούσῃ Ἑβραϊκῇ Θεολογικῇ Σχολῇ, κειμένη ἐν τῇ
συνοικίᾳ Παρμᾶ-καποῦ, χρησιμευούσῃ δὲ σήμερον ὡς
Χαχαμχανές, ἥτοι «Πνευματικὸν δικαστήριον».

Τῇ 19 Μαΐου τοῦ 1453 Μωάμεθ ὁ Πορθητῆς διέτεξε
νὰ τεθῇ γέφυρα κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου (1000 βουτία
ἀπετέλουν αὐτήν) ταῦτα διαιρεθέντα εἰς 100 ζεύγη καὶ συν-
δεθέντα ἰσχυροῖς καλωδίοις ἀνὰ 2 κατὰ μῆκος πρὸς ἄλληλα
ἔδωκαν εἰς τὴν γέφυραν πλάτος μὲν πήχεων 5, μῆκος δὲ
500, δοκοὶ δ' ἐπὶ τούτων προσηλωθεῖσαι καὶ σανίδες κατα-
στρωθεῖσαι ἀπετέλεσαν τὴν γέφυραν οὕτως εὐπαγῇ, ὥστε
ἀσφαλῶς ἠδύνατο νὰ φέρῃ καὶ κανόνιον μετὰ τῶν ἑκατέρω-
θεν αὐτοῦ βαδιζόντων πυροβολητῶν. Ἡ γέφυρα² δὲ αὕτη,
ὡς ἄγουσα πρὸς τὸ Κυνήγιον (Ἀϊβάν-Σεράϊ), κατεῖχε τὴν
θέσιν τῆς κατὰ τὸ 1852 συνδεούσης τὸ Χάσκιοι μετὰ τοῦ
Ἀϊβάν-Σεράϊ γεφύρας. Ἡ γέφυρα αὕτη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς Μόρ-
τμαν ὑπῆρχε (ὄρα ἄνωτ. Κεραμαρεῖα) (ὄρα *Βάρβαρον* Χρυ-
σοκονδύλη Φραντζῆ 252). Ἡ γέφυρα αὕτη ἀπήρθη, διότι
παρημπόδιζε τὴν ἔκχυσιν τῆς ἀπὸ τῶν ποταμῶν καταφερο-
μένης ἰλύος, διότι ἐκινδύνευε νὰ συγχώσῃ τὸν τοῦ Κόλπου
μυχόν.

1. Ἑβραϊστὶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη καλεῖται Τωρά, Νεβεῖμ, Οὐκε-
θαβὶμ=Νόμος, Προφῆται, Ἀγιόγραφον.

2. Ἡ γέφυρα αὕτη κατεσκευάσθη ἐπὶ Σουλτάν Μαχμούτ Β' τῷ
1827. Τώρα ὁμως τίθεται ἐν ἀχρησίᾳ, διότι ἀντικαθίσταται ὑπὸ
τῆς γεφύρας τοῦ Καρακιοῦ, εἰς τὴν θέσιν τῆς ὁποίας ἐφαρμόζεται
ἡ νέα γέφυρα, ἡ κατασκευασθεῖσα παρὰ τῷ Σούτλιτζε.

Ἀϊναλὺ Καβάκ.

Ἡ συνοικία αὕτῃ ὠνομάσθη ἐκ τῶν πολλῶν Αἰγείρων (Καβάκ), αἵτινες ὑπῆρχον ἐνταῦθα, κατ' ἄλλους δὲ ἐκ τῶν κατόπτρων, δι' ὧν ἐστόλισεν Ἀχμέτ ὁ Γ' τὸ κατὰ τὴν συνοικίαν ταύτην αὐτοκρ. περίπτερον. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, τὸ Ἀϊναλὺ Καβάκ ἤκμαζεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ἦτο δὲ τόπος ἐξοχῆς καὶ διασκεδάσεων, ὅ,τι σήμερον εἶναι ὁ Κεαιχανές. Οἱ Ὀθωμανοὶ εἶχον δι' αὐτὸ καὶ διάφορα τραγούδια. Ὁ κῆπος τοῦ Χὰς Παγτσέ ἦτο ἀνοικτὸς κατὰ πᾶσαν Παρασκευὴν καὶ Κυριακὴν, ὅποτε ἐπαιάνιζε καὶ ἡ αὐτοκρ. μουσική, πλῆθος δὲ ἀφθονον ἐκ πάντων τῶν μερῶν ἤρχετο ἐνταῦθα μετὰ τῶν φαγητῶν του διὰ τὰ διασκεδάση. Τοῦτο διήρκεσε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτὰν Μεδζήτ Χάν.

Ἐνταῦθα δεόν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὸ **Παλάτιον** τοῦ Ἀϊναλὺ Καβάκ, ὅπερ ὠνομάσθη ἐκ τοῦ πλήθους τῶν κατόπτρων, δι' ὧν ἐκόσμησεν Ἀχμέτ ὁ Γ' τῷ 1718 αὐτό. Ἐθεμελίωσεν αὐτὸ τὸ πρῶτον, προεκτείνας μεγάλοις ἔργοις τὸν πρόβολον τοῦ ἀκρωτηρίου Αὐλῶνος¹, ὃ Ἰβραήμ πασᾶς ἐπὶ **Σουλτὰν Σουλεῦμάν**. Πάντες οἱ μετὰ τὸν Σουλεῦμάν Σουλτάνοι ἐκαλλώπισαν αὐτό, ἰδίως ὁ **Ἀχμέτ ὁ Γ'** (1703—1740), ὅστις ἔδωκεν εἰς αὐτό, καλούμενον πρὸ αὐτοῦ **Ἀϊβὰ Σεράϊ**, τὸ ἐπικρατῆσαν ὄνομα, ὅταν, μετὰ τὴν ἀπόκτησιν

1. Ἡ προεκτεινομένη πρὸς Δ τοῦ λόφου τοῦ Καρά - Ἀγάτς ὑπώρεια σχηματίζει τὸ ἀκρωτήριον, τὸ συναπαρτίζον ἀπὸ ἄρκτου Ν τὸν καλούμενον, ὑπὸ τοῦ Διονυσίου, Αὐλῶνα, Κόλπου μακρόν, ὃν ἐτέρωθεν περικλείει ἡ ἄκρα τοῦ Ἀϊναλῆ-Καβάκ. Τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο σφίγγεται πρὸς Β μὲν ὑπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Βαρβύσου, εἰς τὸ παρόχθιον τῆς ὁποίας ὠκοδόμηται πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ Αὐτοκρατορικὸν περίπτερον. Ἐκ Μεσημβρίας δὲ ὑπὸ τῆς ἐτέρας τῆς σχηματιζούσης τὸν Αὐλῶνα Κόλπον καὶ ἐκτεινομένης μὲν εἰς μῆκος δύο μιλλίων (1700) βημ.), σχιζομένης δὲ εἰς δύο διαφόρους ἄλλας

τῆς **Πελοποννήσου** καὶ τὴν ἐν **Παζάροβιτς** εἰρήνην (1718), ἐστόλισεν αὐτὸ διὰ τοῦ ὠραιότερου ἐν **Οὐνετιᾷ** κατασκευαζομένου τότε κατόπτρου (Ἀϊνά), ὅπερ εἶχε πέμψει δῶρον ἡ ἀριστοκρατία, ἀνακτησαμένη τὴν φιλίαν αὐτοῦ.

Ἡ περιφέρεια τοῦ κήπου τούτου ἐξετείνεται ποτε ἐπὶ 10 περίπου στάδια, ἐπέχουσα μέρος μὲν, τὸ μεσαίτατον, τὴν παραλίαν πεδιάδα τοῦ ἀκρωτηρίου, μέρος δέ, τὸ ἐπίλοιπον, τὰς μικρὰς κοιλάδας καὶ λοφίδια τὰ περὶ αὐτὸ καὶ σκιαζόμενον κυπαρίσσω καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων τὸ πλεῖστον δένδρων δενδροστοιχίαις καὶ ποτιζόμενον ὑπὸ τῆς ἐν τῷ μυχῷ τῆς τοῦ Πικριδίου κοιλάδος ἀναβρουούσης πηγῆς. τῆς πάλαι ποτὲ τῶν Κισσῶν. Παρημελήθη ὡς ἄχρηστον ἐπὶ Σουλτὰν Σελήμ Γ' (1789—1808), ἐκρημνίσθη δὲ ἡ περιοχὴ αὐτοῦ καὶ προσετέθη κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τοῦ **Χουσεῖν πασᾶ** εἰς τὰ προσαρτήματα τοῦ Ναυστάθμου. Ἐν δὲ τῷ ἐναπολειπομένῳ (ὅπερ μέχρι σήμερον σώζεται¹) ὠκοδομήθη τῷ 1822 **θερμοκήπιον**, ὅπου ἐκηπεύοντο διάφορα πρόφαντα λαχανικὰ καὶ ἄνθη καὶ κατ' ἐξοχὴν **ἀνανάσια** διὰ τὸ αὐτοκρ. χαρέμιον.

Ἐνταῦθα ὑπεγράφη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀμπδ-οὐλ-Χαμὴδ τοῦ Α' (1774—1789) ἡ ἐν Παζάροβιτς μετὰ τῶν Ρώσσω εἰρήνη, δι' ἧς παρεχωρήθη εἰς αὐτοὺς ἡ Κριμαία. **Κομνηνὸς δ' Ὑψηλάντης** ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτοῦ βίβλῳ «**Τὰ μετὰ**

κοιλάδας, κυρίως δὲ εἰς τρεῖς, τὰς μεγαλειτέρας, αἵτινες σχηματίζουσι δύο λόφους, ἐξ ὧν ὁ πρὸς Α. ἀποτελεῖ τὸ ἕτερον τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Αὐλῶνος, τὸ τοῦ Ἀϊναλῆ-Καβάκ (Βυζ. τόμ. Β'). Ὁ Βυζ. συγγραφεὺς **Ζώσιμος** ἀναφέρει ὅτι «ὅλοι οἱ κόλποι ἐξέλιπον πρὸ πολλοῦ, συγχωνευθέντων καὶ ἐποικοδομηθέντων τῶν τόπων, ἀπ' αὐτῶν ἀκόμη τῶν χρόνων τοῦ Ἀρχαδίου».

1. Εἰς τὴν θύραν τοῦ περιπτέρου τούτου, τὴν πρὸς τὸ Ὁκ-Μεϊδὰν ἄγουσαν, ὑπάρχει ἐπιγραφή, ἐν ᾗ ἀναφέρεται ὅτι ἐπεδιορθώθη τῷ 1206 (τουρκιστὶ) 1791 ἐπὶ Σελήμ τοῦ Δ'.

τὴν «*Ἀλωσιν*» ἀναφέρει ἐν ἐκτάσει περὶ τοῦ ἀνακτόρου τούτου. Ὅτι «τοῦτο τῇ 8 Δεκεμβρίου τοῦ 1766 ἐκάη, ἀλλ' ἤρξατο κατόπιν οἰκοδομούμενον, ἡ δὲ οἰκοδομὴ αὐτοῦ συνετελέσθη τῷ 1787 δι' ἐξόδων τοῦ Μεγ. Βεζύρη *Γιουσούφ πασᾶ*, ἐξοδεύσαντος 1800 πονγγιά¹, ἥτοι 2,500,000 φράγκα καὶ ἔτι πλέον». Παραθέτει καὶ κατάλογον τῶν χρηματικῶν προσφορῶν διὰ τὸν καλλωπισμὸν.

Ὁ *Πιρὶ πασσᾶς*.

Τὴν συνοικίαν ταύτην ἐκτίσεν ὁ ἐπὶ Σουλτὰν Βεγιαζήτ Β' (1481-1512) καὶ Σελήμ Α' (Γιαβού) (1512-1520) Μέγας Βεζύρης *Πιρὶ Μεχμέτ πασσᾶς*, ἐκ Καραμανίας καὶ ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Σιῖχ Δζεμαλεδδίν Ἄκ Σεραῆ. Ἐκτίσε δὲ καὶ μεγαλοπρεπέστατον τζαμίον. Ἐνταῦθα ὑπάρχουν καὶ ἕτερα δύο τεμένη, τὸ μὲν κτίσμα τοῦ Ἀρσλὸν Ἀγᾶ (εὐνοῦχου πάντως), τὸ δὲ τοῦ Τουρσουδζή ζαδὲ Χουσεῖν Τσελεμπῆ.

Τὸ Ὀκ *Μεϊδάν*.

Ὑπερθεν τοῦ Χάσκιοῦ ὑπαρχει ὄροπέδιον ἄδενδρον μὲν, ἀλλὰ χλοερὸν, ὅπερ εἶναι ἀκατοίκητον καὶ καλεῖται *πεδιάς τῶν τόξων*. Ἐπὶ Σουλτὰν Σελήμ Α' καὶ ἔτη πολλὰ μετ' αὐτόν, ἐχρησίμευε πρὸς γύμνασιν καὶ ἀγωνοθέσιον τῆς τοξοβολίας, τελουμένης κατὰ πᾶσαν ἀνοιξιν πανηγυρικῶς, ἀναγορευομένου καὶ χορηγοῦντος συμπόσιον καὶ δημοθυσίαν τοῦ ἀθλητοῦ (πεχλιβάν), οὗτινος τὸ βέλος ὑπερέπιπτε τοὺς 900 πόδας. Ἀνεγείρετο δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου καὶ στήλη, διαιωνίζουσα τὸ ἀρίστευμα.

Ὑπάρχει ἐνταῦθα στηλῶν πλῆθος, ὧν τὰ πομπικὰ γράμματα, περικεκοσμημένα διὰ βελῶν καὶ ἀνθέων, ἐκθειάζουσι

1. Νόμισμα τουρκικὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν.

τὴν ρώμην τῶν τοξοτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπουσι καὶ πολλοὶ τῶν Σουλτάνων, ὥς ἀνέγνωμεν ἐν μιᾷ στήλῃ τὸ ὄνομα Μουράτ Γαζή τοῦ Δ' (1623 1640).

Ὁ τόπος οὗτος θεωρεῖται ἱερὸς καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐνταῦθα ἀνοικοδόμησις οἰκιῶν μηδὲ καὶ σκηνῶν ἀκόμη, ὑπάγεται δὲ εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σείχη τοῦ ἐνταῦθα Τεκκέ, ὅστις ἐκτίσθη χάριν τῶν τοξοτῶν ὑπὸ τοῦ Μουράτ τοῦ Δ'.

«Τῇ 23 Μαρτίου τοῦ 1453 κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἀλώσεως ὁ Μέγας Βεζύρης τοῦ Πορθητοῦ καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ Ζαγανὸς πασᾶς μετὰ τοῦ Καρατζιὰ βέη κατέλαβον μετὰ τινων χιλιάδων στρατιωτῶν τοὺς πέραν τοῦ Κερατίου κόλπου λόφους, ὅπισθεν τοῦ Γαλαιᾶ καὶ τοῦ Κασήμ πασᾶ» (Μόρτμαν). Ἐννοεῖ ἐνταῦθα τοὺς τάφους τοῦ Ὁκ Μεϊδάν, ὅπου ἐτέθη καὶ τηλεβόλον ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ, ὅστις προσηυχήθη ἐνταῦθα προτοῦ καταλάβῃ τὴν πόλιν.

Ἐν μέσῳ τῆς πεδιάδος ὑπάρχει ἐξέδρα τις λιθόκτιστος, μετὰ μαρμαρίνης ἀναβάθρας, καλουμένης (Γιαγμοῦρ-τασί) *ὕετοῦ λίθος*. Ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ταύτης γονυκλιτῶν ὁ Σείχ-οῦλ-Ἰσλάμ, ἡ ὁ πρῶτος τοῦ Σεραΐου Ἰμάμ, ἐξευμενίζετο τὸν Θεὸν ἐν καιρῷ ἀνομβρίας.

Περὶ τὸ πέρας τοῦ ὄροπεδίου ὑπάρχει κρήνη *Διβεδδάρ*, κάθισμα σκιαζόμενον ὑπὸ παχυσκίων δένδρων καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ περίπατος φέρει τὸ μὲν πρὸς τὸ καλούμενον Σοϊούτζοκ Ἀγιασμάσῃ, τὸ δὲ πρὸς τὸ Ἀϊνὲ Ἀγιασμάσῃ καὶ τὸ Χασὰν Καρλύκ.

Ὁ Ναύσταθμος.

Ὁ περίβολος τοῦ ναυστάθμου περικλείει ὑπὲρ τὰ δύο μίλια περιφέρειαν, ἄρχεται δ' ἀπὸ τοῦ προαστείου τοῦ Ὁκ Μεϊδάν καὶ φθάνει μέχρι τῆς γεφύρας τοῦ Ἀζάπ Καπουσῃ.

Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὸν Γ' αἰῶνα ὑπῆρχεν ἐνταῦθα εἰδὸς τι ναυστάθμου τῶν Βυζαντινῶν, ὥς ἐπὶ παρα-

δείγματι ἐπὶ Μαυρικίου ἐλέγετο τὸ *Ἀρσενάγιον* ἢ *Ἀρμα-μεντάριον* (λέξεις λατινικαί, σημαίνουσαι ναύσταθμος καὶ ὀπλοστάσιον).

Διὰ τὴν περίστασιν ταύτην νομίζω μᾶλλον ὅτι ἐνταῦθα πρέπει νὰ τοποθετηθῶσιν οἱ *Ἰνωράται*, τὸ καταντικρὺ τῆς Πόλεως προάστειον Ὀνωράτου ἐκείνου τοῦ ἐπὶ Κωνσταντίνου, ὅπου μετέβαινον πρὸς θήραν ἀγριοχοίρων οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες (Βυζαντίου Τομ. II. 24). Τὴν γνώμην ταύτην ἰσχυροποιεῖ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κόλπου, ὅπου ὁ ναύσταθμος, ὅστις ἐλέγετο *χοιράγια*.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ὁ Μωάμεθ εὔρε τὸν τόπον κατάλληλον διὰ τὴν κατασκευὴν πολεμικῶν πλοίων, ὁ δὲ Σουλεῦμάν προσεπηύξησε τῷ 1571 διὰ τοῦ ναυάρχου *Κασήμ πασᾶ*, οἰκοδομήσας οἰκίας διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ ἐργαζομένους.

Ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει ὅτι τὸ μέρος τοῦτο ἐπὶ τῆς ἀλώσεως καὶ μετέπειτα ἐχρησίμευσεν ὡς *κοινοταφεῖον* τῷ 1515, κατὰ διαταγὴν Σελήμ τοῦ Α', τὸ μέρος τοῦτο ἀνεσκάφη καὶ ἐκαθαρίσθη, τὰ δὲ ὅστ' αὐτὴ μετεκομίσθησαν καὶ ἐρρίφθησαν ἐντὸς λάκκου, ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων τοῦ Μεγάλου Βεζύρου *Πιρὶ πασᾶ*.

Ὁ ναύαρχος *Κιλίτς Ἀαλῆ πασᾶς* κατήρτισε κάλλιον καὶ ἐπλούτισε διὰ τῶν προσπαθειῶν του τὸν Ναύσταθμον. Τῷ 1707 ὁ *Τσορλοῦ Ἀαλῆ πασᾶς* πρὸ τοῦ Μπάνιου ἔκτισε καὶ τζαμίον. Τῷ 1613 ὁ *Ἀχμέτ Α'* ἔκτισεν ἐνταῦθα καὶ περίπτερον καὶ ἐκαλλώπισε τοὺς τότε αὐτόθι εὑρισκομένους αὐτοκρ. κήπους, ἐκτεινομένους εἰς πολλὰ μέρη, ἐπὶ τῶν ὁποίων, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἀνηγέρθησαν τὰ διάφορα ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ἐργοστάσια.

Ἡ κυριωτέρα μεταρρύθμισις τοῦ Ναυστάθμου, δι' ἧς ἐφθασεν οὗτος εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν, ἐγένετο ἐπὶ τῶν ναυάρχων *Χασὰν πασᾶ* καὶ *Κιουτσοῦκ Χουσεῖν πασᾶ*, ὅστις μάλιστα θεωρεῖται ὡς κτίτωρ τοῦ Ναυστάθμου, ὡς

ἀναμορφώσας δι' Ἀγγλων καὶ Γάλλων τὸ τουρκικὸν ναυτικόν. Ἐπ' αὐτοῦ ἐκτίσθη τὸ Ναυαρχεῖον, τὸ χρησιμεῦον σήμερον ὡς σχολεῖον τοῦ ναυτικοῦ, κατεσκευάσθησαν τὰ πρὸς πάκτωσιν τῶν πλοίων ἀναγκαῖα κτίρια καὶ ἐστήθη ἡ πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν ἰστῶν μηχανή.

Ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ 4 δεξαμενῶν (χαβούζ) πρὸς ἐπισκευὴν πλοίων, ἡ μία, ἡ καὶ πλωτή, κατεσκευάσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάν Ἀαζήζ, αἱ δὲ ἄλλαι τρεῖς ἐπὶ τῶν Σουλτάνων Σελήμ Γ' Μαχμούτ Β' καὶ Μεδζήτ.

Τὸ Μπάνιον (Κάτεργον).

Ὅπισθεν τῶν ἀποθηκῶν τοῦ ναυτικοῦ εἰς τινα κοίλην καὶ κάθυγρον γωνίαν, παρὰ τὸν λόφον, ἔκειντο αἱ **Φυλακαὶ τοῦ Μπάνιου** ἢ τὸ Κάτεργον, κτισθὲν ὑπὸ Σουλεῦμάν. Τὸ Κάτεργον τοῦτο ἐχρησίμευε κατ' ἀρχὰς ὡς νεώσοικος τῶν πολεμικῶν τριήρεων, εἴτα δὲ ὡς δεσμοκτήριον τῶν κακούργων ἀνθρώπων καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν αἰχμαλώτων, τῶν καταδεδικασμένων εἰς τὸ Κάτεργον (Ζινδάν).

Τὸ ὄνομα τοῦτο παράγεται κατὰ τινας ἐκ τῆς γαλλικῆς λέξεως «Banc de Galère» «**ἐδώλιον ἢ θρανίον τῶν τριήρεων**», ὅπου ἐκωπηλάτουν σιδηροδέσμιοι οἱ δυστυχεῖς αἰχμάλωτοι, ἀποτίοντες τὴν γνωστὴν ἐν τῷ ποινικῷ κώδικι (Χουκούκ-ι δζεζά) ποινὴν «Γκιουρὲκ δζεζαζί».

Ἐν αὐτῷ ὑπῆρχον καὶ εὐκτήριοι οἴκοι, ἐν τέμενος Μεδζήτ Β' (Ζινδάν Μεστζηδί), μία ἐκκλησία διὰ τοὺς ὀρθοδόξους, ἧς ὁ ἱερεὺς παρεγνώριζεν ἀτιμωρητὶ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου. Τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν ἦτο ἄσυλον (Βυζ. II. τομ.). Κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ὑπῆρχον καὶ δύο λατινικαὶ ἐκκλησίαι, αἵτινες ὅμως μὲν ἐν ὄνομα ἐλέγοντο **Μπάνιον**.

Εἰς τὰς φυλακὰς ταύτας ἐφυλακίσθη ἐπὶ 16 ἔτη ἡ Ἀγία Ἀργυρῇ.

Διβὰν-χανές.

Κτίριον κομψότατον, χρησιμεῦον ὡς *ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν*. Ἐπυρπολήθη τῷ 1831, ἀνηγέρθη ὁμως τῷ 1835 ὑπὸ τοῦ Ναυάρχου *Ταχέρ πασᾶ*.

Ἐδῶ πρὸ τοῦ 1721 εἶχε τὸ γραφεῖόν του ὁ ποτὲ ἑρμηνευτὴς τοῦ στόλου Γραικός, διεξάγων τὰς ὑποθέσεις τῶν τοῦ Αἰγαίου κυρίως νήσων, ἐλέγετο δὲ Δεριαὶ Δερτζουμανή.

Ἡ θέσις αὕτη ἦτο ἐπὶ τῶν τελευταίων χρόνων πρὸ τοῦ 1821 περιμάχητος· διότι ἐχρησίμευε συνήθως ὡς πρώτη βαθμὶς τῆς εἰς τὰς παραδουναβίους ἡγεμονίας προαγωγῆς, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡγεμονεύσαντος Δακίας Ἑρμηνέως τῶν Ναυτικῶν Νικολάου Μαυρογένους, μέχρι τοῦ ὁποίου ἡγοράζετο ἰσοβίως. Ὁ τελευταῖος τοῦ στόλου ἑρμηνευτὴς ἦτο ὁ Νικόλαος Μορούζης.

Σήμερον ἡ ἐνορία Χάσκιοι εἶναι πρωτοβάθμιος ἐνορία, στέλλουσα εἰς τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνερχομένην ἐκλογικὴν Συνέλευσιν καὶ ἀντιπρόσωπον πρωτοβάθμιον, ἡ καὶ Μοναδικὸν καλούμενον. Ἐχει μίαν μόνον Ἐκκλησίαν, τὴν τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς, μετὰ τελείου κλήρου, οὗτινος προΐσταται σήμερον ὁ ἐπὶ παιδείᾳ καὶ εὐγενείᾳ διακρινόμενος ἀρχιμ. Σεραφεῖμ Κρασᾶς, ἀντικαταστήσας ἑπαξίως τὸν ὡσαύτως εὐπαίδευτον καὶ εὐγενῆ προϊστάμενον, νῦν ἐν τῷ κατὰ Γαλατᾶ ναῷ τοῦ Ἀγ. Νικολάου, καὶ μέλος τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευμ. Δικαστηρίου ἀρχιμ. Ἰωακεῖμ Καβύρην.

Ὑπάρχουσι δύο Ἀστικάι Σχολαί, ἀρρένων καὶ θηλέων, ἐν αἷς διήκουσαν τὰ πρῶτα αὐτῶν μαθήματα ἄνδρες διάσημοι τοῦ ἡμετέρου Γένους ἐπὶ τε τῇ παιδείᾳ καὶ πλούτῳ διαπρέψαντες, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ἀναφέρομεν τὸν πολὺν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐν τῇ κατὰ Φανάριον Πατριαρχικῇ Ἀκαδημίᾳ καθηγητὴν ἀείμνηστον Ἀριστοκλῆν, τὴν πρὸ

ὀλίγων ἐτῶν εἰς τινα γωνίαν τῶν Ἑθν. Νοσοκομείον τὸ πνεῦμά της παραδώσασαν καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔτι τῶν λογίων Εὐρωπαϊῶν ἐξυμνηθεῖσαν διὰ τὸ τάλαντον τῆς λογογραφικῆς καὶ διηγηματικῆς αὐτῆς τέχνης, ἀδελφὴν τοῦ εὐφήμως γνωστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τῶν Γραμμάτων (ὁμοίως ἐνταῦθα τὰ πρῶτα μαθήματα ἀκούσαντος) κ. Ἰωάννου Παπαδοπούλου, αἰμίνηστον Ἀλεξάνδραν, τὴν Χαρίκλειαν Κορακίδου καὶ ἄλλους πολλούς, ἐπιστήμονας καὶ λογίους, ἐργασθέντας ὁτρηρῶς ὑπὲρ τοῦ Ἑθνους, οὔτινος οἱ πλεῖστοι καὶ σύμβουλοι αὐτοῦ ἐχρημάτισαν καὶ τὴν πάτριον καὶ γενέθλιον αὐτῶν χώραν δὲν ἐλησμόνησαν.

Τὸ Χάσκιοι ἔχει τὰς ἀκολούθους ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς :

α'] **Ἐκκλ. πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν**, ἣτις ἐπιστατεῖ τὰ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, συγχωνευθεῖσα δὲ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μετὰ τοῦ ταμείου τῶν πτωχῶν, διανέμει κατ' ἔτος ἄνθρακας εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς ἐνορίας ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκευματος.

β'] **Ἐφορείαν τῶν Σχολῶν**. Τὴν κατὰ τὸ 1911 δι' ἐνοριακῆς Συνελεύσεως ἰδρυθεῖσαν Κτηματικὴν Ἐπιτροπὴν, ἣτις ἀόκνως καὶ δραστηρίως ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐν τῇ ἐνορίᾳ διευθετήσεως.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπῆρχον ἐνταῦθα Σύλλογοι καὶ Σωματεῖα, ἅτινα ὅμως ἐξέλιπον, ἄλλα δὲ μετεφέρθησαν ἄλλαχοῦ, ὡς π. χ. ἡ πρὸ 100 καὶ πλέον ἐτῶν ἐνταῦθα ἐδρεύουσα Ἀδελφότης τῶν ἀλιέων καὶ λεμβούχων τοῦ **Ἀγ. Σπυρίδονος**, ἐδρεύουσα νῦν ἐν τῷ κατὰ Βαλατᾶ Σιναϊτικῷ Μετοχίῳ. Ἡ διαλυθεῖσα Ἀδελφότης τῆς «**Μεταμορφώσεως**». Νῦν ὅμως ὑπάρχουσιν ἐνεργὰ Σωματεῖα δύο, ἐν τῷ τοῦ «Ἀγίου Νικολάου», συνενωθέντος κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1907 μετὰ τοῦ Φιλομούσου Σωματείου τοῦ «Ἀπόλλωνος», ἀριθμοῦντος μέλη ὑπὲρ τὰ 120. Τὸ Σωματεῖον τοῦτο ἐγένετο καὶ εἶναι κέντρον τῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐνορίας τελεσφό-

ρου δράσεως, προκυπτούσης καὶ διαφωτιζομένης ἐξ ἐλευθέ-
ρου μὲν, ἀλλὰ σοβαρᾶς ἀμοιβῆς, ἰδεῶν εὐγενῶν καὶ φρονη-
μάτων ὑγειῶν. Σκοπὸς τοῦ Σωματείου τούτου εἶναι φιλό-
πτωχος, διότι παρέχει κατ' ἔτος τοῖς ἀπόροις μαθηταῖς ὑπο-
δήματα καὶ βιβλία καὶ ἐκπαιδεύει ἐν τῇ Μεγ. τοῦ Γ. Σχολῇ
ἐπιμελῇ καὶ εὐφυᾷ μαθητήν· φιλόκαλος δέ, διότι ἐπιστατεῖ
τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν Νεκροταφείων.

Ἄλλο Σωματεῖον εἶναι τὸ τῶν Κυριῶν τῆς «Ἀγίας
Βαρβάρας», ἐρχόμενον ἀρωγὸν εἰς τὰς πτωχὰς μαθητρίδας,
χήρας καὶ ὀρφανά. Ἐπιβλέπει τὸν καλλωπισμὸν τῆς Ἐκκλη-
σίας· εἰς αὐτὴν ὀφείλονται πολλὰ ἔργα.

Τὸ Χάσκιοῖ εἶναι καὶ ἔδρα τοῦ 7ου Δημαρχιακοῦ τμήμα-
τος (Γεδινδζῆ Δαϊρεσῆ), ἐν ᾗ ὑπάρχει Συμβούλιον ἐκ 12
παρέδρων ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἐθνοτήτων. Τὸ τμήμα τοῦτο
περιλαμβάνει παραθαλασσίως μὲν τὰ τοῦ Καρὰ Ἀγάτς,
Σούτλιτς, Χαλιτζῆ Ὀγλοῦ καὶ Χάσκιοῖ, ἐσωτερικῶς δὲ τὰ
ἐκ δεξιῶν τοῦ χειμάρρου (Δερὲ) τοῦ Κασήμ Πασᾶ ὡς καὶ τὰ
τοῦ Πιαλῆ Πασᾶ καὶ Ὁκ Μεϊδάν.

Εὐεργέται τῆς Κοινότητος ἀναγράφονται οἱ ἑξῆς :

ΚΩΝΣΤ. ΒΑΣΣΑΡΑΒΑΣ ΒΡΑΓ-
ΚΟΒΑΝΟΣ, ἡγεμὼν Βλαχίας.
ΑΒΡΑΑΜ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ, πρωθ-
υπουργὸς Σερβίας (ἐτάφη ἐν
Χάσκιοῖ 1853).

Κ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

Χ. ΕΥΦΡΑΙΜΙΔΗΣ

ΧΑΡ. ΜΑΚΡΑΚΗ

Κων/τινὸς ἀδελφόν
Ἐγγ. ἐν 4

*Εἴγραφον ἐν Χάσκιοῖ, τῇ 1 Μαΐου 1910.

Φ. Σ. Φ.

Εὐεργέται
Χάσκιου

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐξεδόθη πρὸς ὄφελος τῆς Ἑνορίας καὶ τῆς Ἀδελφότητος, ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ ὀρφανῶν μαθητῶν τῆς κοινότητος Χάσκιοι, ὥστε οἱ φιλόμουσοι καὶ φιλόπτωχοι ἀναγνώσται, ἐντροφῶντες εἰς τὰς σελίδας τοῦ ψυχωφελοῦς τούτου πονήματος, θὰ ἔχωσι τὴν συνείδησιν ἀναπαυμένην, ὡς ἀνακουφίζοντες πτωχοὺς πλὴν φιλομαθεῖς μαθητάς, οἵτινες, ἀφιέμενοι εἰς τὴν τύχην των καὶ πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς πείνης καὶ στερήσεως, θ' ἀπολέσωσι τὸν πρὸς τὴν ἐθνικὴν παιδείαν ζῆλόν των.

Τρέξατε νὰ ἀγοράσητε τὸ βιβλίον τοῦτο, διότι ὠφελεῖσθε καὶ ὠφελεῖτε.

Τιμᾶται 5.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020567

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ